

Ragnar Vennatrø og Ingrid Ystgaard

Våpenggrav fra vikingtid på Mannsfjellet, Olstad, Skaun kommune, Sør-Trøndelag

**NTNU Vitenskapsmuseet
arkeologisk rapport 2016-12**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2016:12

Ragnar Vennatrø og Ingrid Ystgaard

**Våpengrav fra vikingtid på Mannsfjellet,
Olstad, Skaun kommune, Sør-Trøndelag**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2014. Serien er ikke periodisk, og antall nummer varierer per år. Rapportserien benyttes ved endelig rapportering fra prosjekter eller utredninger, der det også forutsettes en mer grundig faglig bearbeidelse.

Tidligere utgivelser: <http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet/publikasjoner>

Referanse

Vennatrø, R. og I. Ystgaard 2016: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2016/12. Våpengrav fra vikingtid på Mannsfjellet, Olstad, Skaun kommune, Sør-Trøndelag

Trondheim, desember 2016

Utgiver

NTNU Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim
Telefon: 73 59 21 16/73 59 21 45
e-post: post@vm.ntnu.no

Ansvarlig signatur

Bernt Rundberget (seksjonsleder)

Kvalitetssikret av

Ellen Grav Ellingsen (serieredaktør)

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf)

Forsidefoto

Da 57914_151, Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet

ISBN 978-82-8322-086-5

ISSN 2387-3965

Sammendrag

Vennatrø, R. og I. Ystgaard 2016: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2016/12. Våpengrav fra vikingtid på Mannsfjellet, Olstad, Skaun kommune, Sør-Trøndelag

14.08.2014 ble et sverd og ei øks påvist med metalledetektor på Olstad, i Skaun kommune. Høsten 2014 ble det utført en sikringsgravning på funnstedet av NTNU Vitenskapsmuseet. Et utgravningsfelt på 3 x 3 m ble totalgravd, og et omliggende område kartlagt med metalledetektor. Undersøkelsen avdekket en delvis intakt våpengrav fra sen vikingtid, samt to smykkefunn fra tidlig merovingertid fra en antatt utpløyd kvinnegrav i det omliggende området. Et yngre jernalders gravfelt med et ukjent antall graver ble påvist under dyrka mark, i et område på ca. 30 x 40 m, på basis av metalledetektorutslag i pløyelaget.

Blant funnene i våpengrava fra vikingtid fantes, i tillegg til sverdet og øksa, restene av en skinnpose under en skjoldbule, med funn av to sentralasiatiske sølvmynter, sju polerte agater, tre stykker av horn eller tann, i tillegg til vektlodd og en eller flere gjenstander av bein/metall. Funnene fra den antatte kvinnegrava er et par nær identiske likearmede draktspenner, ornamentert i dyrestil (vendelstil E) med emaljeinnlegg, fra tidlig merovingertid.

Nøkkelord: Funnsted – våpengrav – metalledetektorfunn – vikingtid – merovingertid – sverd – øks – skjoldbule – importfunn – dirhem – agat – likearmet spenne – dyreornamentikk – emalje – vendelstil E.

Ragnar Vennatrø og Ingrid Ystgaard, NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie, NO-7491 Trondheim

Summary

Vennatrø, R. og I. Ystgaard 2016: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2016/12. Våpengrav fra vikingtid på lokaliteten Mannsfjellet, Olstad, Skaun kommune, Sør-Trøndelag

. August 14th 2014, a viking sword and an axe were located by a metal detectorist at Olstad, municipality of Skaun, Sør-Trøndelag county, Central Norway. NTNU University Museum carried out a rescue excavation at the site of discovery in the autumn 2014. An area of 3 x 3 m was excavated and surrounding areas investigated with a metal detector survey. The investigation uncovered a partially intact late Viking Age burial with weapons as well as two finds of jewelry from a presumably disturbed female burial, dating from the early Merovingian period. A late Iron Age burial site, within an area of 30 x 40 m was detected, containing several burials with no visible grave markings.

Among the objects apart from the already discovered sword and axe in the Viking Age grave, were the remains of a leather purse hidden under an intact shield boss. The purse contained two silver coins, seven polished pebbles of agat, three pieces of antler or ivory, as well as weights and fragments of one or several objects of bone and metal. The two pieces of jewelry from an otherwise unknown female grave of the early Merovingian period, consists of a pair of nearly identical fibulae with ornamentation (Vendel style E) and inlaid glazing.

Key words: Find site – weapons grave – Viking age – Merovingian period – sword – axe – shield boss – import – dirhem – agat – fibula – ornamentation – glazing – Vendel style E.

Ragnar Vennatrø and Ingrid Ystgaard, NTNU University Museum, Department of archaeology and cultural history, NO-7491 Trondheim

Arkivreferanser

Vennatrø, R. og I. Ystgaard 2016: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2016/12. Våpengrav fra vikingtid på lokaliteten Mannsfjellet, Olstad, Skaun kommune, Sør-Trøndelag

AskeladdenID	177751, 177752
Saksnummer (ePhorte)	2013/17421
Aksesjonsnummer	2014/222, 2014/316, 2014/355
Tilvekstnr	T 26353, 26465, 26507
Fotonr	Da 57914
Kartskapnr	10508-10514
Fylke	Sør-Trøndelag
Kommune	Skaun
Gårdsnavn	Olstad
Gårdsnummer	180
Bruksnavn	
Bruksnummer	3
Lokalitet	Mannsfjellet
Kulturminnetype	Gravfelt, funnsted
Datering	Merovingertid, vikingtid
Dokumentdato	14.03.2016

Innhold

Sammendrag	3
Summary	4
Arkivreferanser	5
1. Bakgrunn for undersøkelsen	8
1.1. Områdebeskrivelse	9
1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer	11
1.2.1 Sverdfunn og våpengraver fra Skaun.....	11
1.2.2 Smykkefunn fra Skaun.....	12
1.2.3 Yngre jernalder i landskapet i Skaun.....	14
2. Undersøkelsens rammer	16
2.1. Tid, deltagere	16
2.2. Problemstillinger.....	17
2.3. Metode	17
2.4. Dokumentasjon	18
2.5. Formidling.....	18
3. Gjennomføring av utgravingsprosjektet	19
3.1. Beskrivelse av undersøkte forhold.....	21
3.1.1 Våpengrav fra vikingtid	21
3.1.2 Kvinnegrav fra merovingertid.....	27
3.1.3 Gravfelt fra yngre jernalder	27
4. Resultat.....	29
5. Litteratur.....	31
6. Vedlegg.....	33
Vedlegg 1: Funnliste.....	34
Vedlegg 2: Fotoliste.....	37
Vedlegg 3: Tegningsliste	44

Figurliste

Figur 1: Periodetabell. Illustrasjon: NTNU Vitenskapsmuseet.....	8
Figur 2: Kartutsnitt over Korsfjorden. Mannsfjellet markert med rødt.....	9
Figur 3: Korsfjordens i Trondheimsfjorden. Mannsfjellet markert med rødt.....	9
Figur 4: Kart med innmålinger av påviste forhold.....	9
Figur 5: Utsyn mot gårdstunet på Olstad, sett fra gravfeltet på Mannsfjellet.....	13
Figur 6: Sikring av eksponert gravkontekst med presenning og traktorskuff.....	18
Figur 7: Innledende detektorpåvisning, dag 3.....	21
Figur 8: Avtorvet felt med synlige plogfurer, dag 3.....	21
Figur 9: Plogfurer tømmes, dag 3.....	22
Figur 10: Sverd T 26353 avdekket, dag 4.....	22
Figur 11: Likearmet spenne T 26465:2 graves opp, dag 4.....	22
Figur 12: Sverd, skjoldbule og kniv T 26353:1-3 renses fram, dag 4.....	22
Figur 13: Opptak av sverd og skjoldbule T 26353:1-2, dag 5.....	22
Figur 14: Utgravningsfelt gravd ned til berg, dag 5.....	22
Figur 15: Detektorpåvisninger i utgravningsfelt, dag 2.....	24
Figur 16: Plantegning, våpengrav, id.nr. 177752-6, dag 4.....	25
Figur 17: Profiltegning, våpengrav, id.nr. 177752-6, dag 4.....	26
Figur 18: Sverd T 26353:1, laboratoriefoto, detalj av slire, hjalt og håndgrep.....	26
Figur 19: Skjoldbule T 26353:2, med innhold. Laboratoriefoto.....	27
Figur 20: Skinnpose T 26353:24, fra skjoldbule, med innhold. Laboratoriefoto.....	27
Figur 21: Plantegning, digital versjon, våpengrav, id.nr. 177752-6.....	28
Figur 22: Spenne, T 26465:1 likearmet. Laboratoriefoto.....	29
Figur 23: Spenne, T 26465:1 likearmet, revers. Laboratoriefoto.....	29
Figur 24: Spenne, T 26465:2 likearmet. Laboratoriefoto.....	29
Figur 25: Spenne, T 26465:2 likearmet, revers. Laboratoriefoto.....	29

Tabeller

Tabell 1: Kronologisk/periodisk oversikt over våpenfunn fra Skaun.....	8
Tabell 2: Kronologisk/periodisk oversikt over smykkefunn fra Skaun.....	8

1. Bakgrunn for undersøkelsen

14.08.2014 foretok Magnus Meistad, med tillatelse fra grunneier Arnt Olstad, søk med metalldetektor på dyrka mark nord for gårdstunet på gården Olstad, gnr. 180/3, i Skaun kommune. Jordstykket som ble gjennom søkt er et oppdyrket utstikkende platå, 115 m over havet, på toppen av Mannsfjellet, ut mot en loddrett stupkant ned til sjøen i nord-nordvest.

Nær jordets høyeste punkt, 10-15 meter fra stupkanten ytterst på jordet, påviste Meistad to større metallgjenstander under markoverflata: 5-10 cm under markoverflata lå ei øks (T 26507) av jern. To meter til side for øksa grov han seg ned til et sverd (T 26353:1) vel 25 cm under torva. Meistad lot gjenstandene ligge urørt og avsluttet på dette tidspunkt sitt søk. Etter å ha tatt noen *in situ* bilder, la han jord og torv tilbake på plass og underrettet deretter Sør-Trøndelag fylkeskommune og NTNU Vitenskapsmuseet om et mulig gravfunn.

15.08.2014 foretok NTNU Vitenskapsmuseet og Sør-Trøndelag fylkeskommune en felles befarings, ved arkeologene Ingrid Ystgaard, Rut Helene Langebrekke Nilsen og Knut Harald Stomsvik. Funnsted for øks og sverd ble registrert (Askeladden, id.nr. 177751-1 og 177751-2). Samtidig ble to jordblandede steinpakninger, tolket som gravanlegg (id.nr. 177752-1 og 177752-2), påvist ytterst på stupkanten vest for de innmålte funnene. Et nytt søk med metalldetektor ga utslag i et større område rundt funnstedet. Lokaliteten (id.nr. 177752) tolkes som et gravfelt fra yngre jernalder med et ukjent antall overpløyde gravanlegg.

15.08.2014 ble øksa (T 26507) tatt opp og brakt til Vitenskapsmuseet, ut fra en vurdering av at gjenstanden lå svært grunt og utsatt til rett under torva, i en trolig omrotet sammenheng. Sverdet (T 26353:1) kunne godt mulig ligge i en mer eller mindre intakt gravkontekst, og fikk derfor ligge *in situ* i påvente av muligheten for en utgravning.

Fra 29.09.2014 til 03.10.2014 utførte NTNU Vitenskapsmuseet, med midler fra Riksantikvaren, en sikringsgravning av en antatt gravkontekst (id.nr.177752-6) innfor et utgravningsområde på 3,0 x 3,0 m omkring funnstedet for sverdet og øksa (T 26353, 26507).

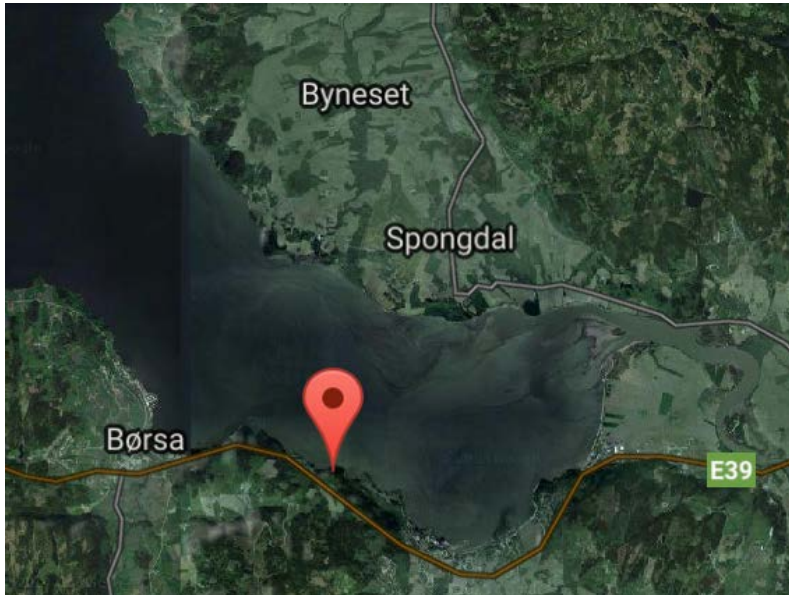
Resultatene av sikringsgravningen, som også avdekket funn (T 26465:1 og 2) av en ytterligere gravkontekst (id.nr.177752-7), samt de forhold som ble påvist i påfølgende laboratorieundersøkelser, omhandles i herværende rapport.

Jernalder
Eldre jernalder (500 f.Kr. – 575 e.Kr.)
Førromersk jernalder (500 f.Kr.-0)
Romertid (0-400 e.kr.)
Eldre romertid (0-150 e.Kr.)
Yngre romertid (150-400 e.Kr)
Folkevandringstid (400-575 e.Kr.)
Yngre jernalder (575-1030 e.Kr.)
Merovingertid (575-800 e.Kr.)
Vikingtid (800-1030 e.Kr.)

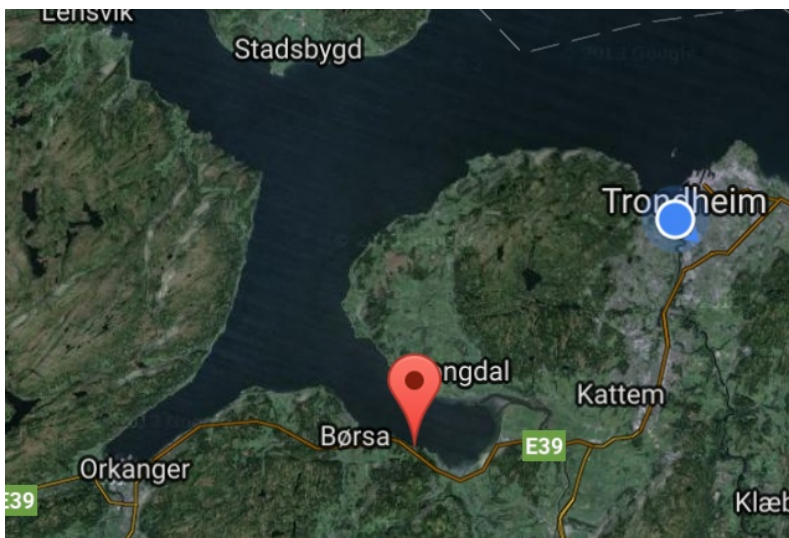
Figur 1: Periodetabell. Illustrasjon: NTNU Vitenskapsmuseet.

1.1. Områdebeskrivelse

Lokaliteten *Mannsfjellet* ligger nord på gården Olstad, gnr.180/3, i Skaun kommune i Sør-Trøndelag. Gården ligger vel 100 m over havet, i en åpen dalside med oppdyrkede avsatser mot sjøen i nordvest, ved den gamle grenselinja mellom de tidligere kommunene Buvika og Børsa, fram til kommunesammenslåingen i 1964.

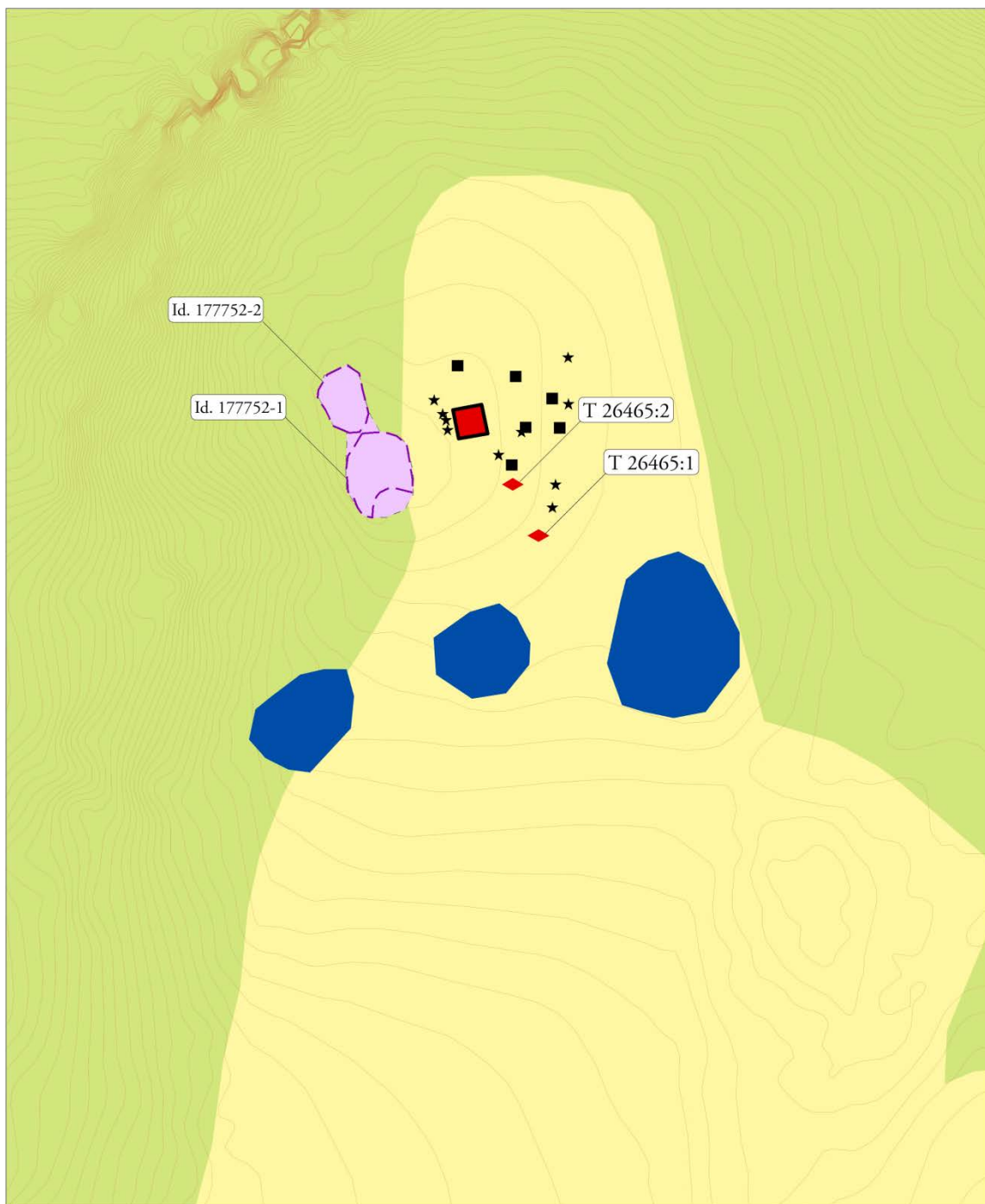

Figur 2: Kartutsnitt over Korsfjorden, med utløpet av Gaula i øst. Mannsfjellet markert med rødt

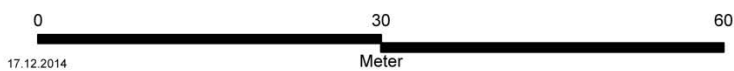

Figur 3: Korsfjordens beliggenhet i Trondheimsfjorden, sør for Byneset. Utløpet av Trondheimsfjorden i nordvest forbi Statsbygd og Lensvik. Mannsfjellet markert med rødt.

Gravfeltet på *Mannsfjellet* ligger på en stupkant ut mot sjøen, 115 m over dagens havnivå, på høyeste punkt av et oppdyrket utstikkende platå. Med 180 graders utsyn over saltvann, kan en se store deler av Korsfjorden og innseglinga av Trondheimsfjorden ut til Ørland. Mot sør og sørøst ser en inn på dyrka mark og opp til gårdstunet på Olstad. Sør for tunet er flere oppdyrkede avsatser før terrenget løfter seg opp mot fjellformasjonen Våtten. Med unntak av to jord/steinholdige gravanlegg (id.nr.177752-1 og 2) ytterst på stupkanten, ligger gravfeltet under dyrka mark uten synlige markeringer (figur 4). Gravfeltet er imidlertid godt plassert, og står i en slående visuell sammenheng med det omliggende landskapet.

Oversiktskart, Mannsfjellet, Olstad

- Detektor større objekt
- ◆ Likearmet spenne
- ★ Detektor mindre objekt
- Utgravning, funnsted sverd
- Nye gravhauger
- Gravhauger i Askeladde

NTNU
Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie

Figur 4: Innmålinger av påviste forhold. Kart: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer

Høydedraget Våtten, sør for gården, antas å være en gammel vardeplass som i tidlig historisk tid kan ha inngått som en funksjonell del av et større varslingsystem i og rundt Trondheimsfjorden. Ut fra navnet og beliggenheten til landskapsformasjonen påpekte Olaf A. Digre at Mannsfjellet burde undersøkes nærmere, særlig med tanke på en mulig bygdeborg på lokaliteten (Digre 1942). I tillegg til det nylig påviste gravfeltet på Mannsfjellet, ligger et område med yngre jernalders graver på en høyereliggende brink umiddelbart sørøst for tunet på gården. Et tidligere sverdfunn fra Olstad, et vikingtids sverd (T 21229), av J. Petersens type H, ble funnet sør for gårdene i 1988 (Stenvik 1988).

Figur 5: Utsyn mot gårdstunet på Olstad og Våtten mot sør, sett fra gravfeltet på Mannsfjellet. Funnsted for sverd T 26353:1 i forgrunnen. Da57914_005, Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet

1.2.1 Sverdfunn og våpengraver fra Skaun

Fra 1860-tallet til i dag, er en rekke yngre jernalders gravfunn og våpengraver innrapportert til NTNU Vitenskapsmuseet fra områdene som utgjør dagens Skaun kommune (tabell 1). Enkelte gårder, som Bakkan, gnr. 51, Vigdal Nordre, gnr. 24, og Jyssen, gnr. 144, har gjentatte oppføringer i tabellen. Funnopplysningene fra disse gårdene gir grunnlag for å anta at gjenstandene kan være hentet fra relativt innholdsrike gårdsgravfelt fra siste del av yngre jernalder. Fra bruket Hauan av Bakkan, gnr. 51, del av den tidligere gården Husaby i Skaun, beskriver Karl Rygh et vikingtids sverdfunn (T 73) som «fundet ovenpaa et berg, hvor en hest havde skrabet jorden af» (Rygh, K. 1871). De funnforhold som synes å ligge i beskrivelsen, har likhetstrekk med forholdene på lokaliteten Mannsfjellet.

Tabellen gjenspeiler også perioder med ulik gravevirksomhet og nydyrking fra 1860-tallet fram til i dag. Et eksempel er Vigdal Nordre, gnr. 24, i Buvika. Ved inngangen av 1860-årene forelå et ornamentert sverd (T 67) av vikingtids type og en spydspiss (T 68) herfra. Få år senere ble

et vikingtids sverd (T 421), et bissel (T 422), en skjoldbule (T 423), et skjoldbeslag (T 424), fragment av en spydspiss (T 425) av jern, samt en hein (T 426) av skifer avdekket «i den søndre af tre jevnside liggende haug paa Vigdal i Buviken, der bleve udgravne i sommeren 1867» (Innskriver ukjent). I den nordligste haugen, utgravd til samme tid, kommer fragmenter av ett eller to vikingsverd (T 430), to økser (T 431, 432), en pilspiss (T 433) og et skjoldbeslag (T 434). I 1872 ble deler av et vikingtids sverd, et mulig skjoldbeslag og et bissel (T 964) av jern, innlevert til Vitenskapsmuseet fra en tredje haug på gården.

Majoriteten av våpenfunnene er fra vikingtid. Av det innleverte materialet kan en se konturene av et samfunn preget av en tiltagende bevæpning, med mer eller mindre standardiserte våpensett utover i yngre jernalder. Fire sverd (T 13491:2, 14502, 20736, 21229) er klassifisert som vikingtidssverd av Jan Petersens type H (Petersen 1919). Fire funnkontekster (T 5010, 13079, 13491:1, 20383:2) er typologisk datert til merovingertid. Av totalt tre merovingertidssverd fra kommunen, er to (T 5010, 13491:1) av formen R.491.

Et sverdfunn, som tidsmessig skiller seg ut fra de andre, er et tveegget sverd med smal klinge (T 13049:1) fra siste del av yngre romertid, funnet i 1924 på Aunet, gnr. 26. Sammen med sverdet lå også to spydspisser (T 13049:2, 3) av jern (lik Nydam Mosefund Pl. X, fig. 14 og Pl. XI) fra omtrent samme periode. Et annet eldre jernalders våpenfunn fra kommunen, er en stor dolkeformet tveegget kniv (T 6896), funnet på Jyssen, gnr. 144, i 1902.

1.2.2 Smykkefunn fra Skaun

På yngre jernalders gravfelt i Norge ligger gravkontekster med smykkefunn side om side med våpengraver. I arkeologisk forstand oppfattes gjerne smykkefunn som en utfyllende funnkategori til gravfunn av våpen, i en antatt familiebasert gårdsgravskikk for en utvalgt gruppe kvinner og menn med tilhørighet til jernalderssamfunnets gårdsbosetting.

Fra Skaun kommune finnes det flere interessante smykkefunn fra yngre jernalder (tabell 2).

Et område som særlig peker seg ut, er igjen Husaby. Bruddstykker av en vikingtids skålspenne (T 51) fra Bakkan, gnr. 51, «fundet i jorden paa Huseby i Børseskogn» (K. Rygh 1871) omhandles i Vitenskapsmuseets tilvekst for 1870. Et middelalderfunn, funnet på samme gård i 1878, i en «af hugne stene muret kjelder, over hvilken det kunde sees, at der flere gange senere var bygget huse», er en bronsespenne, en ringspenne av sølv og en dobbeltknapp av bronse med trekantet ornamentering (T 1976, 1977, 1978). Graving av en vassgrøft på Hauan av Bakkan, gnr. 51/3, i 1908, avdekket en rikholdig vikingtids kvinnegrav fra 800-tallet. Gravkonteksten inneholdt to fragmenterte skålspenner (T 8524) av bronse/sølv (av formen R.657), deler av en bronsespenne (T 8525) (av hovedformen R.639), et trefliket hengesmykke (T 8526) av sølv (opprinnelig et beslag av frankisk opprinnelse), delene av et flettet sølvkjede (T 8527) og to flettede ringer (T 8528) av sølv, en glatt sølvring (T 8529), to bronsenøkler (T 8530, 8531), bruddstykker av en nål (T 8532) av bronse, et endebeslag (T 8533) av bronse til et drikkehorn, 11 glassperler (T 8534), to deler av en kole (T 8535) (R. 432) og delene av en saks (T 8536) av jern (lik R. 443), odden av et knivblad (T 8537) av jern, bruddstykker av et enegget sigdblade (T 8538) av jern, samt flere mer eller mindre fragmenterte klinknagler (T 8539, 8540) av jern. På Eidsmo, gnr. 45, ikke langt fra Bakkan, avdekket man i 1964 en kvinnegrav fra vikingtid ved masseuttak i en grusbakke. Fra et kammer med kantstilte heller, fant man deler av to skålspenner (T 18525:1) av bronse (J. Petersens variant B av R. 647), en fragmentert vevskje (T 18525:2) av jern og en glassperle (T 18525:3) (en av flere perler som forsvant i grusmassene) (Gaustad 1964). Funnet på Eidsmo, gnr. 45, på 1860-tallet, er også en trefliket draktspenne av nordisk type og fragmenter av en skålspenne, fra sent 900-tall (Sognnes 1978a, 1978b).

Også når det gjelder smykkefunnene, dateres majoriteten av funnene fra kommunen til siste del av yngre jernalder / tidlig middelalder. Et unntak er et metalldektefunn av en korsformet, enkel bøylespenne (T 26515) i bronse fra romertid, funnet på Klunghaugen av Jyssen, gnr. 144/8, sammen med omfattende bosetningsspor påvist på stedet i 2014.

Tabell 1: Kronologisk/periodisk oversikt over våpenfunn fra Skaun

Museums nr	Beskrivelse	Datering	Gård	Funnår
T 67	Sverd, jern, tveegget, i deler, ornamentert. F. sammen med spydspiss T 68.	Vikingtid	Vigdal Nordre, gnr. 24	1870 *
T 68	Spydspiss, jern. F. sammen med sverd T 67.	Vikingtid	Vigdal Nordre, gnr. 24	1870 *
T 73	Sverd, tveegget, «fundet ovenpaa et berg, hvor en hest havde skrabet jorden af». (K. Rygh)	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3 (Hauan av Husaby)	1870 *
T 81	Øks, jern. F. i ulike gravkontekster, men fra samme bnr. som sverd T 73 og spydspiss T 95.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3 (Hauan av Husaby)	1870 *
T 95	Spydspiss, jern. F. i ulike gravkontekster, men fra samme bnr. som sverd T 73 og spydspiss T 95.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3 (Hauan av Husaby)	1870 *
T 225	Sverd, jern, tveegget, fragmenter.	Vikingtid	By Vestre, gnr. 91 eller By Øvre, gnr. 92	1870 *
T 305-307	Sverd, jern, tveegget. F. sammen med spydspiss T 306 og øks T 307.	Vikingtid	Onsøien, gnr. 20	1861
T 421-426	Sverd, jern, tveegget. F. sammen med bisse T 422, skjoldbule T 423, skjoldbeslag T 424 og spydspiss T 425, av jern, samt hein T 426, av skifer, «i den søndre af tre jevnstides liggende haug».	Vikingtid	Vigdal Nordre, gnr. 24	1867
T 430-434	Sverd, jern, fragmenter av ett eller to sverd. F. sammen med to fragmentariske øks T 431, 432, en pilspiss T 433 og et skjoldbeslag T 434, jern, «i den nordre af tre haug»., utgravd sommeren 1867.	Vikingtid	Vigdal Nordre, gnr. 24	1867
T 963:1, 2, 3	Sverd, jern, fragmentert, skjoldbeslag, jern, og bisse, jern, fra en av tre hauger.	Vikingtid	Vigdal Nordre, gnr. 24	1872
T 1636	Sverd, jern, fragmentert. F. i gravhaug, ved veiarbeid.	Y. Jernalder	Hammer Nordre, gnr. 2	1876
T 2331-2335	Sverd, jern, i deler. F. sammen med øks T 2332, knivblad T 2333, jern, samt en hein T 2334 og slipestein T 2335, bergart, fra en gravhaug.	Y. Jernalder	Nerrian, gnr. 155	1879
T 3463	Sverd, jern, to bruddstykker.	Y. Jernalder	Husby Søndre, gnr. 10	1886
T 3803	Øks, jern.	Y. Jernalder	Viggen Opstuen, gnr. 131	1888
T 3837	Øks, jern. F. i gravhaug.	Vikingtid	Kransås Nedre, gnr. 171	1888
T 5982-5983	Sverd, med sølvinnlegg (lik R.507). F. sammen med ornamentert pilspiss T 5983 (mellomform av R.521 og R.529), i gravhaug, ved jordarbeid på gården.	Vikingtid	Jyssan, gnr. 144	1900
T 6888	Økseblad, jern (likhetstrekk til R.559), i gravkontekst.	Vikingtid	Jyssan, gnr. 144	1902
T 7427	Økseblad, jern (som R.553)	Sen vikingtid / middelalder	Rekstad Søndre, gnr. 53 (Rekstadkleiva)	1904
T 7453	Økseblad, jern (lik R.561). F ved graving av kjeller.	Vikingtid	Melby Søndre, gnr. 82	1905
T 7454	Økseblad, jern (som R.555). Åkerfunn.	Vikingtid	Saltnes Øvre, gnr. 6	1905
T 13491:2, 3	Sverd, tveegget, av Petersens type H (cfr. R.494). F. sammen med totalt 14 stk. pilspisser T 13491:3.	Vikingtid	Rise, gnr. 173/4 (Mælen av Rise)	1927
T 14502	Sverd, tveegget av J. Petersens type H. Framkommet som følge av jordras.	Vikingtid	Viggen Ommundgård, gnr. 134/3 (Sanden)	1931
T 14808	Økseblad, jern (av typen R.561). Plogfunn	Vikingtid	Viggen Ommundgård, gnr. 134/3 (Sanden)	1934
T 20601	Øks, jern (av Petersens type K). Åkerfunn fra antatt gravkontekst.	Sen vikingtid	Torsteinsgård, gnr. 132/1	1983
T 20736	Sverd, tveegget, av J. Petersens type H. Plogfunn.	Vikingtid	Dalen, gnr. 63	1986
T 21229	Sverd, tveegget, av J. Petersens type H.	Vikingtid	Olstad, gnr. 180	1988
T 26353:1	Sverd, tveegget, av J. Petersens type X, gravfunn. Funnet sammen skjoldbule og kniv, T 26353:2 og 3.	Sen vikingtid	Olstad, gnr. 180/3	2014
T 26507	Økseblad, jern, av Petersens type K, gravfunn.	Sen vikingtid	Olstad, gnr. 180/3	2014
T 5010	Sverd, enegget (mest lik R.491). F. ved anleggelse av veiskjæring, uten påvist gravmarkering.	Merovingertid	Hove, gnr. 57	1896
T 13079	Økseblad, jern (Petersen fig.27, cfr. R.553), med glødeskall. Plogfunn, 500 m fra funnsted for T 2331-2335 i 1879.	Merovingertid	Nerrian, gnr. 155	1925
T 13491:1	Sverd, enegget (lik R.491), i gravkontekst. Fra samme graving er et sverd T 13491:2 og et til sammen 14 pilspisser T 13491:3 av vikingtids type.	Merovingertid	Rise, gnr. 173/4 (Mælen)	1927
T 20383:1-8	Sverd, enegget. F. sammen med spyd T 20383:1 og kniv T 20383:3 og annet utstyr, i gravkontekst.	Merovingertid	Syrstad, gnr. 73/7 (Kalvhaugen)	1983
T 6896	Kniv, stor, dolkeformet. Flatmarksgrav nær funnsted for T 5982 og 5983.	F.vandringstid/ yngre romertid	Jyssan, gnr. 144	1902
T 13049:1-3	Sverd, tveegget, med smal klinge. F. sammen med to spydspisser T 13049:2, 3, i gravkontekst.	Yngre romertid	Aunet, gnr. 26	1924

Tabell 2. Kronologisk/periodisk oversikt over smykkefunn fra Skaun

Museums nr	Gjenstand	Datering	Gård	Funnår
T 51	<i>Skålspenne</i> , bronse, to bruddstykker, «fundet i jorden paa Huseby i Børseskogn». (K. Rygh)	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51 (trolig Hauan av Husaby)	1870 *
T 1976	<i>Spenne</i> , bronse. F. i en «af hugne stene muret kjelder, over hvilken det kunde sees, at der flere gange senere var bygget huse». (Innskriver ukjent)	Middelalder	Bakkan, gnr. 51/3 (Hauan av Husaby)	1878
T 1977	<i>Ringspenne</i> , sølv. F. sammen med T 1976 og 1978.	Middelalder	Bakkan, gnr. 51/3 (Hauan av Husaby)	1878
T 1978	<i>Dobbeltknapp</i> , bronse, med trekantet ornamentering. F. sammen med T 1976 og 1977.	Middelalder	Bakkan, gnr. 51/3 (Hauan av Husaby)	1878
T 8524:1, 2	<i>Skålspenner</i> , bronse/sølv, sammenhørende par av form R.657. F. i gravkontekst, under grøftgraving.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8525	<i>Spenne</i> , bronse, fragment, av hovedformen R.639. F. i gravkontekst, sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8526	<i>Hengesmykke</i> , sølv, trefliket, opprinnelig beslag av fransk opprinnelse. F. sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8527	<i>Kjede</i> , sølv, flettet. F. sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8528:1, 2	<i>To ringer</i> , sølv, flettet, i fragment. F. i gravkontekst, sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8529	<i>Ring</i> , sølv, glatt. F. sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8530	<i>Nøkkel</i> , bronse. F. sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8531	<i>Nøkkel</i> , bronse, i deler. F. med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8532	<i>Nål</i> , bronse, i deler. F. sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8533	<i>Beslag</i> , bronse, endebeslag til drikkehorn. F. i gravkontekst, sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8534:1-11	<i>Perler</i> , glass. F. sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8535	<i>Kole</i> , jern, i to deler. F. sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8536	<i>Saks</i> , jern, i deler, lik R.443. F. i gravkontekst, sammen med T 8524-8540.			1908
T 8537	<i>Knivblad</i> , jern, fragment med spiss. F. i gravkontekst, sammen med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 8538	<i>Sigdblade</i> , jern, enegget, i deler. F. med T 8524-8540.	Vikingtid	Bakkan, gnr. 51/3	1908
T 15654:1	<i>Skålspenne</i> , bronse, i deler, variant av R. 652. F. ved nyrydding.	Vikingtid	Lien, gnr. 98	1937
T 18525	<i>Skålspenner</i> , bronse, ett par, i deler. J. Petersens variant B av R. 647. F. sammen med en <i>vevskje</i> T 18525:2, jern, fragmentarisk, og en <i>perle</i> T 18525:3, av glass (en av flere, tapt i massene), i gravkontekst.	Vikingtid	Eidsmo, gnr. 45	1964
T 26465:1, 2	<i>Spenner</i> , bronse/sølv, likearmet, ornamentert, i vendelstil E, emaljeinnlegg, sammenhørende par.	Merovingertid	Olstad, gnr. 180/3	2014
T 26515	<i>Bøylespenne</i> , bronse, enkel, korsformet.	Romertid	Jysson, gnr. 144/8 (Klunghaugen)	2014

[* = År beskrevet i tilvekstkatalog]

Som gjennomgangen viser, mangler det ikke på våpengraver og smykkefunn fra yngre jernalder i Skaun kommune. En større andel er framkommet i tiårene før og etter år 1900, i takt med en intensivisering av jordbruket. Omfanget av innleverte funn fra 1860-årene og fram til første verdenskrig har også sammenheng med den formelle opprettelsen av DKNVS Oldsakssamlingen og en arkeologisk konservatorstilling ved museet i 1874. Fra 1870 til sin bortgang i 1915 ble den arkeologiske samlingen bestyrt av konservator Karl Rygh. Etter første verdenskrig avtar antallet innleverte gravfunn. Til gjengjeld utløser funnene mer systematiske arkeologiske etterundersøkelser (Larsen 1927, Gaustad 1964, 1982, Stalsberg 1983, Stenvik 1988), i tillegg til befaringsundersøkelser (Marstrander 1949, Digre 1955, 1962) og arkeologiske nyregistreringer (Gaustad 1971).

1.2.3 Yngre jernalder i landskapet i Skaun

Flere gårder i kommunen er navngitt i sagalitteraturen, som *Snefugl*, *Saltnes* og *Husby*. Et relieff bak en arkeologisk interesse for våpengraver og smykkefunn fra vikingtid og tidlig middelalder i Skaun, er oppføringene i *Heimskringla* om at Husaby i Skaun var Einar Tambarskjelves (980-1050 e.Kr.) hjemgård.

I 1961 ble to treprøver fra kavel i myr tatt ut fra to gamle veifar gjennom Skaun og datert ved Laboratoriet for radiologisk datering ved NTH. Prøvene, henholdsvis fra den gamle ferdselsveien fra sørvest over Skaunåsen til Trondheim og et veifar fra Husaby til Gimse i Melhus, ble med datidens nøyaktighet datert til år 1030 og 1050 e.Kr. (+/-140 år) (Nydal 1961, *Adresseavisen* 26.08.1961). Et argument til grunn for analysene var uten tvil lokal hukommelse om at det skulle være Einar Tambarskjelve som lot bygge veien fra Husaby til Gimse. Ned mot Buvika, passerer den gamle veileia sørvestfra gjennom marka like øst for Olstad. Gravfeltet på Mannsfjellet er tydelig henvendt utover fjorden og innseglinga i Trondheimsfjorden. Dateringen av veien til sen vikingtid/tidlig middelalder, sannsynliggjør at noen av de nedlagte gjenstandene på gravfeltet også kan ha kommet hit langs denne veien.

Mer sentral i en arkeologisk forståelse av yngre jernalders bosetning i Skaun, er likevel dagens veinett gjennom kommunen. Brorparten av alle forhistoriske bosetningsspor i kommunen er framkommet som følge av arbeid med nåværende og tidligere trasé for E39 (tidligere Rv65). En undersøkelse langs E39 gjennom Viggja i 1994, utført av Birgitta Berglund ved Vitenskapsmuseet, avdekket Trøndelags første kjente gårdstun fra overgangen vikingtid-middelalder (Johansen & Berglund 1994). Undersøkelser i tilgrensende områder i 2002 avdekket to sikre langhus og fundamentering til ytterligere tre mulige jernalderhus på lokaliteten (Bernhardt 2003).

Påvisningsundersøkelsene i forkant av ny trasé for E39 gjennom Buvika, høsten 2000, avdekket større områder med forstyrret undergrunn på Husby og Saltnessand, knyttet flere leirras i historisk tid og omfattende maskinell bakkeplanering i etterkrigstida. Linser med fet svartjord og skjørbrent stein lå igjen i leira, og avgrensede områder med til dels bastante svartjordslag ble funnet der undergrunnen ennå var intakt (Vennatrø 2001). En flateavdekking på et mer urørt område på Saltnes i 2003 nyanserer dette bildet. Spor etter flere langhus ble dokumentert, med dateringer fra romersk jernalder fram til vikingtid (Øien 2004). Sør-Trøndelag fylkeskommunes påvisningsundersøkelser på Jyssen i 2014 gir indikasjoner om betydelig jordbruksbosetning over tid også i andre områder av kommunen (Øien 2015:7-12).

Innleverte funn og tidligere arkeologiske undersøkelser gir konturene av et innholdsrikt kulturlandskap, stedvis sterkt desimert av jordras, maskinell oppdyrking og nyere tids utbygging. Likevel har de materielle sporene i landskapet på og omkring Olstad, som i Skaun kommune forøvrig, kun sporadisk vært gjenstand for systematiske arkeologiske undersøkelser. Især kan det i stor grad ennå intakte kulturlandskapet oppetter dalsidene kaste lys over spor som i større grad har gått tapt andre steder i kommunen.

2. Undersøkelsens rammer

Undersøkelsen på Mannsfjellet ble berammet som en arkeologisk sikringsgravning, utløst av påviste detektorfunn på stedet. Undersøkelsen skulle sikre funnene som var påvist og eventuelle tilhørende rester av en mulig gravkontekst. Ut over dette hadde undersøkelsen til hensikt å kartlegge et antatt overpløyd gravfelt på lokaliteten. Undersøkelsens omfang ble prosjektert til en ukes arbeid i felt for tre personer, samt en dag forarbeid og inntil fire ukers etterarbeid for en person. I tillegg ble det satt av inntil 8 ukers arbeid med konservering av gjenstandsfunn.

2.1. Tid, deltagere

Arbeidet i felt ble gjennomført i perioden 29.09.2014 – 03.10.2014. Undersøkelsen ble utført av prosjektleder Ingrid Ystgaard, feltleder Ragnar Vennatrø og feltassistentene Cecilie Bergan og Roy Søreng. På frivillig basis deltok også finneren, Magnus Meistad. Innmålingsansvarlig arkeolog var Raymond Sauvage.

I løpet av fem arbeidsdager ble det til sammen utført *143 timeverk* i felt.

En stor takk for god hjelp, et uvurderlig samarbeid og stort engasjement, går til grunneier Arnt Olstad, samt Svein Olav Meistad med familie.

Figur 6: Sikring av eksponert gravkontekst med presenning og traktorskuff. Avbildet: Svein Olav Meistad, Ingrid Ystgaard, Cecilie Bergan, Roy Søreng. Da57914_015, Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

2.2. Problemstillinger

Sikringsgravningens hovedformål var å sikre eksponerte funn og dokumentere antatte tilhørende sammenhenger som ble avdekket. Medregnet i dette var eventuelle nye funn og sammenhenger som ville bli eksponert som følge av arbeidet.

Det ble fokusert på følgende problemstillinger:

- A. *Kontekst.* I hvilken grad er funnet av ei øks (T 26507) og et sverd (T 26353:1) løsfunn eller *in situ* deler av en eller flere intakte gravkontekster på stedet?
- B. *Konstruksjon.* I hvilken grad avdekker undersøkelsen strukturer eller avgrensninger rundt funnene, i form av gravkonstruksjoner eller nedgravninger skjult under markoverflata?
- C. *Helhet.* I hvilken grad finnes andre spor og sammenhenger på funnstedet som kan kaste lys over et antatt overpløyd gravfelt på lokaliteten?

2.3. Metode

Feltavgrensning: Et utgravningsfelt på 3,0 x 3,0 m ble anlagt på lokaliteten. Feltet ble lagt slik at det omfattet funnstedet for ei øks (T 26507) og et *in situ* sverd (T 26353:1) i en tilhørende, antatt intakt gravkontekst.

Målesystem: Utgravningsfeltet ble inndelt i et rutesystem av kvadratiske 1,0 x 1,0 m ruter, benevnt med et koordinatsystem med en nordgående x-akse og østgående y-akse, der punktet 50x 50y ble benevnt feltets sørvestlige hjørne. Koordinatsystemet ble benyttet i fortløpende manuell plotting av funn i plan (plantegning, kartskap nr. 10509-10510). Alle øvrige innmålinger er gjort med differensiert GPS.

Gjennomsøkning: Før avtorving ble det definerte utgravningsfeltet gjennomført med metalldetektor. Systematiske søk med detektor ble gjennomført for hvert lag som ble gravd. Alle utslag ble fortløpende kartfestet i plan. Funnet av øksa (T 26507), 5-10 cm under markoverflata, tilsa at løsfunn kunne ligge helt opp mot overflata. Arbeidet fulgte derfor samme grad av nøyaktighet fra markoverflate ned til naturlig undergrunn.

Sålding: For å ta vare på eventuelle funn av fragmenter av bein, glass eller keramikk fra en antatt gravkontekst, ble et utvalg av gravmassene (annenhver bøtte) sollet i tørrsoll. Øvrig masse ble tømt utover jorddungene i tynne lag, for en visuell gjennomsøkning og et siste detektorsveip.

Benevning av masser og funn: Der såldemassene ikke skrev seg fra spesifikke strukturer, ble funn benevnt og plottet i forhold til et kvadrantsystem med fire 0,5 x 0,5 m kvadranter (A, B, C, D) for hver hele meterrute i koordinatsystemet.

Gravemetode: Gravearbeidet ble stratigrafisk/mekanisk tilpasset hensiktsmessig søkedybde for metalldetektoren. Stratigrafiske lag ble fulgt der disse lot seg påtreffe. Både ved tømning av stratigrafiske lag og ved ren mekanisk graving, ble gravmassene tatt ut i mekaniske lagtykkelser som ikke overskrider muligheten for pålitelige detektorsøk med en maksimal lagtykkelse på 5-7 cm.

Områdekartlegging: Et systematisk søk med metalldetektor ble utført i et større omliggende område rundt utgravningsfeltet. Formålet var å angi en ytre avgrensning for funnførende områder av et antatt overpløyd gravfelt, samt om mulig å finne indikasjoner på hva som kan ligge skjult under markoverflata innenfor dette området.

2.4. Dokumentasjon

Lokaliteten og utgravningsfeltet på 3,0 x 3,0 m ble fotografert før, under og etter graving. Avdekte forhold er løpende beskrevet i tekst. Påviste jordskiller og strukturer er tegnet i plan og profil (vedlegg 3). Ut over manuell plotting av jordfaste funn og prøver i utgravningsfeltet, er alle utgravde områder innmålt med differensiert GPS. Utgravningsfeltet ble innmålt og fotodokumentert for en fotogrammetrisk framstilling (vedlegg 4).

2.5. Formidling

Oppdagelsen av gravfeltet, og især nyheten om et sverdfunn på Mannsfjellet, møtte stor oppmerksomhet fra media, fra skoleklasser og et stadig tilsig av interesserte besøkende. Flere arbeidsdager foregikk med konstant tilstedeværelse av media på felt. Deler av undersøkelsen ble streamet live på nett-TV. For på best mulig vis møte den udelt positive interessen som ble oss til del, ble det lagt en mediestrategi med fastsatte oppmøtetidspunkt for radio, fjernsyn og aviser. Det ble avtalt at NTNU Vitenskapsmuseet skulle følge opp den lokale interessen med en foredragskveld og besøk på skolene i kommunen etter at undersøkelsene vel var over.¹

Besøksstall:

Totalt antall besøkende i felt	86 personer
Av disse:	
Frammøtte personer på besøk, gitt en arkeologisk orientering	48 personer
Skolebesøk, en times arkeologisk formidling i felt, 7. trinn, Buvik skole (35 elever, 3 lærere)	38 personer

Tilstedeværelse av media:

- *Adresseavisen* (3 lengre reportasjebesøk)
- *Avisa Sør-Trøndelag* (1 lengre reportasjebesøk + 1 time netstreaming fra felt)
- *Skaun Nytt* (nettavis) (1 lengre reportasjebesøk)
- *NRK1 MidtNytt/NettTV* (2 lengre reportasjebesøk + 1 time netstreaming fra felt)
- *NRK P1/NRK Trøndelag* (2 lengre reportasjebesøk)

Alle besøkende fikk en generell arkeologisk innføring og en orientering om det aktuelle utgravningsarbeidet. Besøksstall er her oppgitt som summen av antall besøkende pr. dag, uten forbehold om personer som gjentatte ganger tok turen innom.

Et improvisert arkeologisk formidlingsopplegg på ca. en times varighet ble tilbudt Buvik skole og Skaun ungdomsskole i Skaun kommune. Trass stor interesse fra alle informerte skoleklasser, var de praktiske mulighetene for å delta vanskelige på kort varsel.

¹ I samarbeid med Skaun historielag, gjennomførte NTNU Vitenskapsmuseet en arkeologisk foredragskveld om Olstadfunnet, for et tett pakket publikum i Skaun Rådhus, 12.03.2015.

3. Gjennomføring av utgravingsprosjektet

Dag 1, 29.09.2014. Oppstart i felt. Et graveområde som omsluttet funnstedet for det påviste sverdet (T 26353:1) og den tidligere innleverte øksa (T 26507) ble definert. Torva ble stukket opp og løsnet med spade etter respektive kvadranter, men fikk ligge *in situ* i påvente av et innledende søk med metalldetektor påfølgende dag.

Dag 2, 30.09.2014. Graveområdet ble gjennomgått med metallsøker før torva ble fjernet. Underliggende masser ble deretter gjennom søkt på ny, før videre undersøkelser (vedlegg 4, *tegning 1*). I ettertid viste dette søket seg å gi en svært nøyaktig pekepinn på de funn som ble gravd fram. Overflata av det underliggende jordlaget under torva ble rensset, for å avgrense plogfurer og eventuelle jordskiller fra en nedgravning.

Dag 3, 01.10.2014. Påviste plogfurer ble dokumentert og tømt for pløyemasse, ved graving av mekaniske lag i henhold til angjeldende kvadranttrute for hver plogfure. En samling metallgjenstander ble avdekket rundt sverdet. Ett eller to svake jordskiller lot seg påvise rundt sverd og tilhørende gjenstander. En nedgravning ble definert omkring sverd og tilhørende gjenstander. Påviste gjenstandsfunn ble rensset fram *in situ*.

Dag 4, 02.10.2014. Jordpakningen over sverdet (T 26353:1) ble fjernet og utgravningsfeltet klargjort for dokumentering. En skoleklasse fra Buvik skole fikk en times omvisning i utgravningsområdet. Dokumentasjon av utgravningsfeltet med *in situ* funn ble gjennomført i form av tegning, foto og GPS-innmålinger. Omkringliggende områder ble gjennom søkt med metalldetektor, og en avgrensning for gravfeltet ble innmålt. To ornamenterte draktspenner (T 26465:1, 2) ble påvist og gravd fram ved dette søket. Et omfattende oppbud av aviser, fjernsyn og radio var tilstede, etter særskilt invitasjon til de som hadde meldt interesse.

Dag 5, 03.10.2014. Avsluttende dag i felt. Innstøpning i gips og opptak som preparat av sverd (T 26353:1) og skjoldbule (T 26353:2). Underliggende løsmasser og berggrunn ble undersøket. Etter en siste gjennomgang ble utgravningsfeltet tildekket med redeponerte gravmasser og torva tilbakeført.

De innstøpte preparatene ble fraktet til konserveringslaboratoriet på Vitenskapsmuseet, 03.10.2014, der en endelig utgravning ble utført i desember 2014 – januar 2015.

Figur 7 og 8: Innledende detektorpåvisning og avtorvet felt med synlige plogfurer, dag 2 og 3. Da57914_008 og Da57914_018, Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 9 og 10: Plogfurer tømmer og sverd T 26353 avdekkes, dag 3 og 4. Da57914_034 og Da57914_050, Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 11 og 12: Likearmet spenne T 26465:1 graves opp. Sverd, skjoldbule og kniv T 26353:1-3 renses fram, dag 4. Da57914_061 og Da57914_074, Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 13 og 14: Opptak av sverd og skjoldbule T 26353:1-2 og utgravningsfelt gravd ned til berg, dag 5. Da57914_162 og Da57914_176, Foto: Cecilie Bergan og Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1. Beskrivelse av undersøkte forhold

3.1.1 Våpengrav fra vikingtid

Askeladden, Id.nr. 177752-6
Tilvekstnr. T 26353 og T 26507

Totalundersøkt gravanlegg, som del av graving av et 3,0 x 3,1 m utgravningsområde.

Under torva lå til sammen åtte plogfurer, foruroligende tett, innenfor det avdekte området. Plogfurene gikk i NNV/SSØ-lig retning, langsetter bakkehellingen, og tilnærmet parallelt med gravanleggets lengderetning. Fra vest mot øst ble furene nummerert plogfure 1 til 7 (samt en ufullstendig plogfure *null* lengst mot vest der berggrunnen kom helt opp i dagen) (vedlegg 4, *tegning 2*). Med millimeters klaring lå sverdet (T 26353:1) tilnærmet intakt mellom plogfure 1 og 2. Gravearbeidet gikk fort over til å tømme plogfurene for omrotet pløyemasse. Furene ble tømt i mekaniske lag på 5 cm tykkelse, der massene ble innsamlet i henhold til 0,5 x 0,5 m kvadranter for respektive koordinatmeterrute for hver enkelt fure. Massene ble tørrsåddet, og hvert lag i furene gjennomløst med metalldetektor.

Flere metallgjenstander dukket fram i bunnen av plogfure 2 og i de intakte massene mellom plogfure 1 og 2. Blant disse var en antatt pilspiss (T 26353:3) og en skjoldbule (T 26353:2) av jern. Funnet knust i plogfure 2, lå de fragmenterte restene av en eller to sammenhengende gjenstander av jern (T 26353:4). Til side for våpenfunnene, i de intakte massene mellom plogfure 3 og 4, lå restene av en kam (T 26353:29) av bein og metall, surret i tekstil. En eventuell gravkontekst så ut til å være svært grunn. Arbeidet med avtorving og tømning av plogfurene avdekket en antatt opprinnelig markoverflate relaterbar til gravanlegget. Etter en opprensing ble synlige strukturer innmålt og dokumentert.

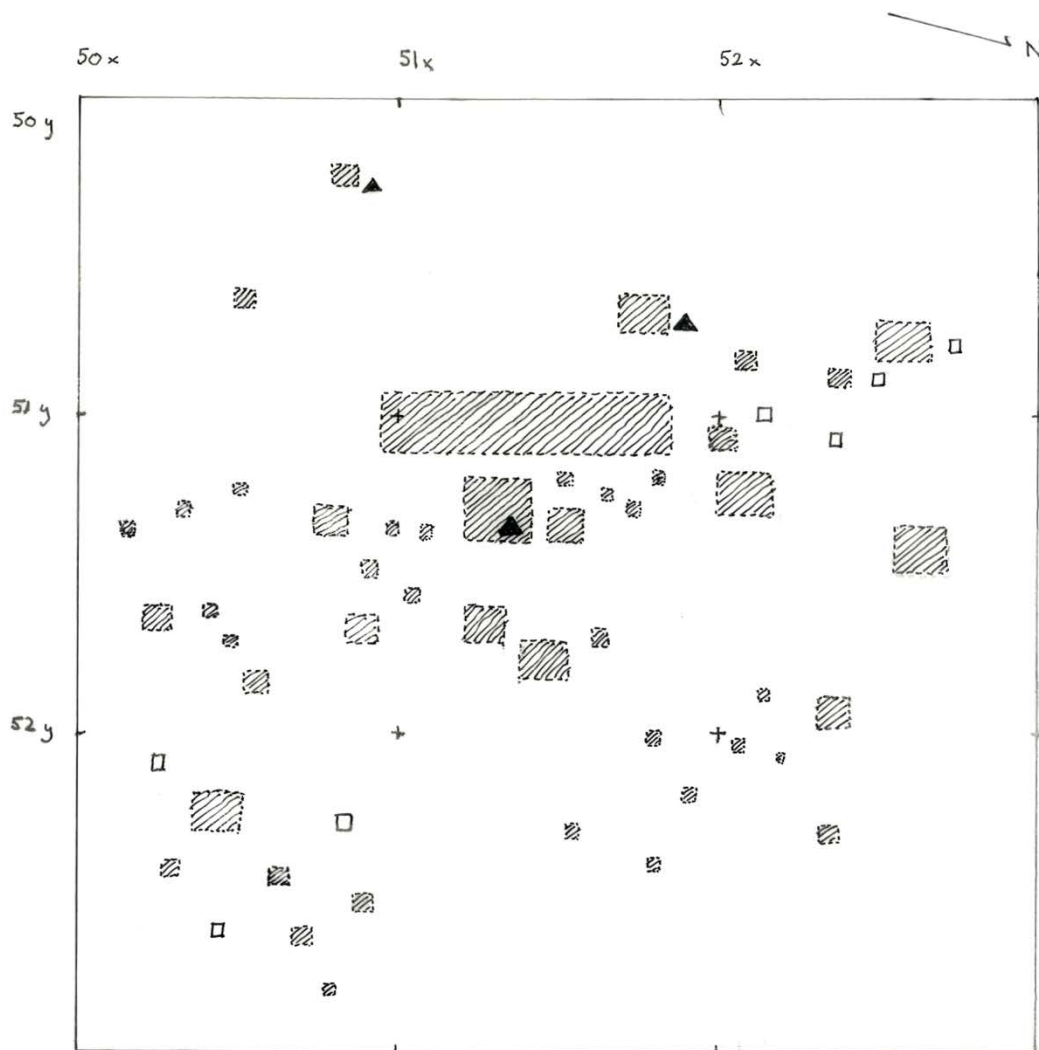
Ved opprenskningen framkom, i tillegg til flere metallfunn, ett eller tilsynelatende to svake jordskille omkring sverdet (T 26353:1) og nærliggende funn (T 26353:2,3,4). Antydningene til jordskille var især påvisbare mot sør, omkring hjaltet på sverdet (T 26353:1). Jordskille lot seg vanskelig spore dypere eller videre ut over enn de omriss som allerede kunne observeres. Dokumentasjon, i form av tegning, foto og GPS-innmålinger av gravkonteksten, ble i hovedsak utført på dette stadium (vedlegg 4, 5 og 6), før videre arbeid med å klargjøre sverd og øvrige jordfaste funn for funnopptak.

Arbeidet i felt ble avsluttet med funnopptak av det jordfaste sverdet (T 26353:1) og skjoldbulen (T 26353:2). Gjenstandene ble innstøpt i gips før videre utgravning og opptak. Både skjoldbulen (T 26353:2), som viste tegn til å skjule et ikke sammenpresset hulrom under bulen, og sverdet (T 26353:1) ble tatt opp ved at en hel såle av underliggende fløssberg ble gravd løs fra fjellet med spade og tatt med inn til Vitenskapsmuseet.

Et ufullstendig omriss av en tilnærmet rektangulær nedgravning, 168 x 60-80 cm i utstrekning, ble observert rundt en konsentrasjon av ubrente våpenfunn og gjenstander (T 26353, 26507) (figur 16). Orientert i NNV/SSØ-ing retning, og anlagt tilnærmet vannrett i forhold til bakkehellingen, var nedgravningen synlig som et svakt 3-5 cm dypt fyllskifte i massene ned mot berggrunn. Nedgravningen synes å være relativt grunn. Ut fra plasseringen av sverdet og skjoldbulen (T 26353:1 og 2) har begravelsen vært anlagt rett på berget. Tykkelsen på pløyelaget over de avdekte gjenstandene varierte fra 17 til 28 cm (figur 17). Lagfølgen besto av et 7-10 cm tykt torvlag av brun sandblandet humus, over gråbrun sandjord på grått fløssberg. 15-20 cm dype plogfurer av brun, omrotet sandjord stakk ned i sandjorda, delvis helt ned til berg. Forstyrrelsene etter ploget, samt at fyllmassene i nedgravningen i stor grad hadde samme preg som de omkringliggende massene, gjorde det vanskelig å følge de påviste fyllskiftene. De nederste 3-5 cm av sandjorda ned mot berget i nærheten av de nedlagte metallgjenstandene hadde tydelig rustfarge. I likhet med gravkonteksten T 20383 fra Syrstad (Gaustad 1982:2), ga nedgravningen preg å være delvis skåret ned i fløssberget.

"MANNSFJELLET", OLSTAD (180/3), SKAUN K., SØR-TRØNDELAG

□ - PÅVIST JERN I TORVLAG.

▨ - PÅVIST JERN I JORDA ETTER AVTORVING.

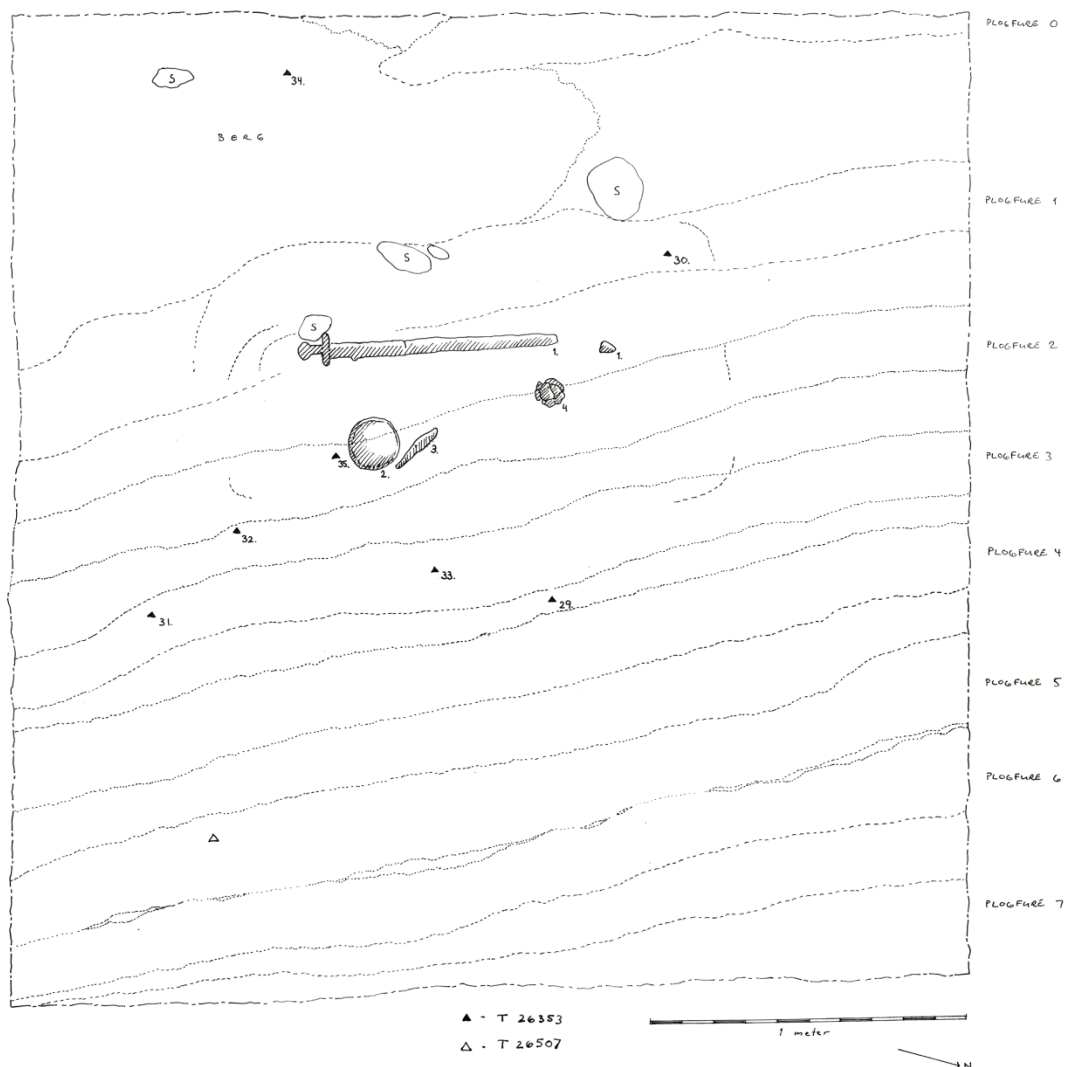
▲ - PÅVIST METALL ANNET ENN JERN.

Figur 15: Detektorpåvisninger ved avtorvning av utgravningsområdet, dag 2. Kartskap nr. 10508. Tegning: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

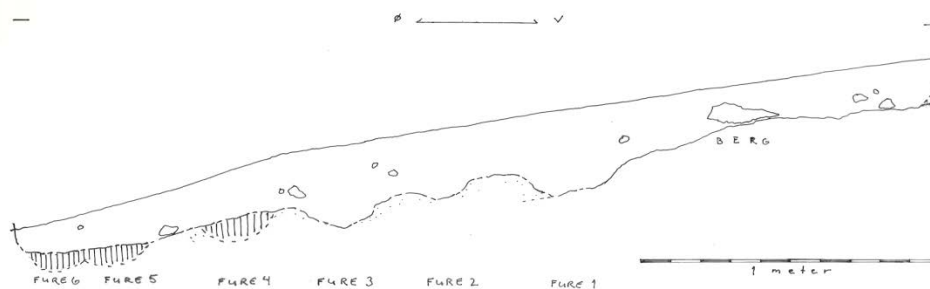
Med hjaltet mot sør, sentralt i den NNV/SSØ-orienterte nedgravningen og parallelt med nedgravningens lengderetning, lå et X-type sverd (T 26353:1) vel 3 cm over berggrunnen. I samme høyde, 25 cm øst for sverdet, lå en kniv av jern (T 26353:3) med treskaft i ei lærslire.² Anlagt rett på berget, 3-5 cm lavere enn sverdet og kniven og 19 cm øst for sverdets underhjalte, lå en intakt skjoldbule (T 26353:2) av jern. En såle av jernoksidert treverk under sverdets hjalt og øvre del av klingens er trolig rester av et skjoldbrett av tre omkring skjoldbulen. Sverdet (T 26353:1) og kniven (T 26353:3) kan synes å være plassert på det forvitrede skjoldbrettet. En svak bøyning og en fraktur et stykke ned på sverdklingen (T 26353:1) har trolig oppstått langs skjoldbrettets ytterkant ettersom treverket har blitt nedbrutt og skjoldbrettet har kollapset.

² T 26353:3 ble i felt antatt å være en pilspiss av jern med bevarte rester av treverk på tangen. Gjenstanden identifiseres som en kniv, i ei slire av lær og bevarte rester av et treskaft, etter en røntgenundersøkelse på konserveringslaboratoriet ved NTNU Vitenskapsmuseet, våren 2015.

Tilsvarende kan antydninger til et fyllskifte i området sør for sverdgrepet være spor av kanten av skjoldbrettet innenfor konturen av nedgravningen. Et antall jernnagler og jernfragmenter (T 26353:28, 32, 33, 35) ble funnet i nærheten av skjoldbullen (T 26353:2), mange av dem trolig fra skjoldbrettet. I plogfure 2, vel 10 cm øst for spissen av sverdet (T 26353:1), lå en fragmentert gjenstand av jern (T 26353:4). Sterkt ødelagt av ploegen, hadde gjenstanden (T 26353:4) ved opptak preg av en todelt konstruksjon, med løse biter av en øvre velving ned mot et underliggende jordfast "bånd" av jern, i utførelse og størrelse som en stor skjoldbule. To fragmenter av en ornamentert sølvgjenstand (T 26353:30) ble funnet løst i pløyelaget i forbindelse med plogfure 1. I ytterkant av nedgravningen, jordfast mellom plogfure 3 og 4, lå en kam (T 26353:29) av beinplater og metallniter, inntullet i et stykke tekstil. 1,1 m sørøst for kammen, i pløyelaget i plogfure 5, og utenfor den antatte nedgravningen rundt sverdet, lå den tidligere innleverte øksa (T 26507) av jern. I likhet med øksefunnet (T 20601) fra Torsteinsgård i Viggja, klassifiseres øksa (T 26507) til Petersens type K. Omlag 80 cm vest for øksa (T 26507), i plogfure 3, lå nok en fragmentert gjenstand (T 26353:31) bestående av flate framer av jern.

Figur 16: Plantegning, våpengrav fra vikingtid, id.nr. 177752-6, dag 4. Kartskap nr. 10509-10510, Tegning: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 17: Søndre profilvegg, våpengrav fra vikingtid, id.nr. 177752-6, dag 4. Kartskap nr. 10511. Tegning: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

Sverdet (T 26353:1) ble tatt opp som preparat og utgravd ved NTNU Vitenskapsmuseets konserveringslaboratorium av arkeolog Ragnar Vennatrø og konservator Leena A. Airola i desember 2014. Sverdet har bevarte rester av et tregrep, med en slire av tre som er strukket med tekstil og et ytre lag av skinn. Sterkt korroderte deler av et beslag av jern, som mulig kan være til innfesting av sverdet i et belte, ble påvist i forbindelse med slira vel 10 cm under underhjøltet. Korroderte avtrykk av pels fra innsiden av slira ble funnet flere steder på sverdbladet. Røntgenfoto viste at sverdklingen har en inskripsjon eller dekor, uten at denne lot seg tyde nærmere.

Figur 18: Sverd (T 26353:1), detaljbilde av øvre del av slira, hjalt og håndgrep. Lagvis oppbygging av slira synlig. Da57914_217, Foto: Ragnar Vennatrø, NTNU Vitenskapsmuseet.

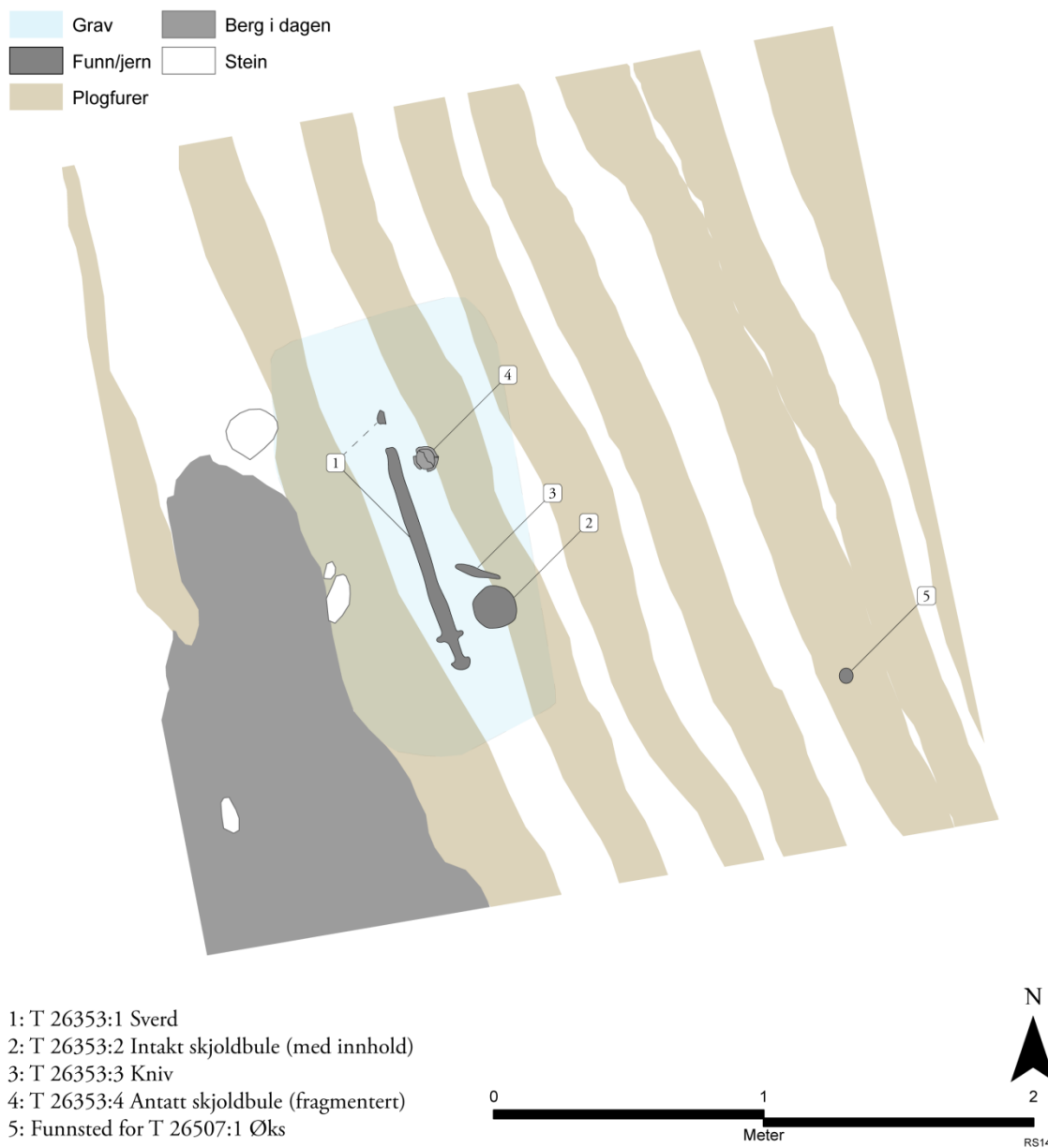

Figur 19 og 20: Skjoldbule (T 26353:2) og skinnpose (T 26353:24) med innhold, ved utgraving på Vitenskapsmuseet, desember 2014. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet.

Skjoldbulen (T 26353:2) og en såle av det underliggende berget ble tatt opp som preparat og utgravd ved NTNU Vitenskapsmuseets konserveringslaboratorium av konservator Leena A. Airola i januar 2015. Innkapslet under den intakte skjoldbulen (T 26353:2) lå de bevarte restene av en skinnpose (T 26353:24) med to sølvmynter (T 26353:5 og 6), et fragment av en sølvtråd (T 26353:7), sju runde steiner av agat/karneol (T 26353:8, 9, 10, 12, 13, 15, 17), tre stykker av horn (T 26353:11, 14, 16), to vektlodd av jern og bly (T 26353: 19, 20), samt rester av en eller flere blyslåtte gjenstander av bein (T 26353:21, 22, 23, 25). Lærposen (T 26353:24) med innhold lå stukket inn under skjoldet, over restene av et forvitret tregrep inne i skjoldbulen. En nagle av jern (T26353:26) med fastkorrodert treverk og fragmenter av treverk fra skjoldbrettet (T 26353:27), ble funnet i underkant av sargen på skjoldbulen ned mot berg. Langs underkant av skjoldbulen (T 26353:2) og på enkelte av gjenstandene fra skinnposen (T 26353:24) ble korroderte avtrykk av bjørkeløv påvist der gjenstandene har vært i kontakt med berget. Gitt at det er snakk om gjenstander som er plassert i en grunn, nylig anlagt nedgravning, kan dette dreie seg om vindbåret løvfall fra da gjenstandene ble satt ned.

Nedgravningen med gjenstandene (T 26353, 26507) oppfattes som en gravkontekst, delvis forstyrret av pløyeaktivitet. Ut fra typologisk bestemmelse av våpen, mynter og gjenstander, samt fravær av urnekeramikk eller brent bein, tolkes *Grav 1* som en ubrent skjelettgrav fra siste halvdel av 900-tallet e.Kr. Øksa (T 26507) passer typologisk til både sverd (T 26353:1) og skjoldbulen (T 26353:2) med innhold (T 26353:5-28), men må i så fall oppfattes som et dislokalisert element fra denne gravkonteksten. Alternativt tilhører øksa (T 26507) en annen nærliggende gravkontekst.

Et lite fragment av sølv sammensmeltet med innslag av brent bein (T 26353:34), ble funnet i underkant av i pløyelaget vel 1 m vest for hjaltet på sverdet (T 26353:1). Da dette er funnet utenfor nedgravningen, i et høyereliggende område i forlengelsen av plogfure *null*, oppfattes fragmentet med brent bein som uavhengig av gravkonteksten Id.nr.177752-6 forøvrig.

Figur 21: Plantegning i digital versjon, våpengrav fra vikingtid, id.nr. 177752-6. Tegning: Raymond Sauvage, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.2 Kvinnegrav fra merovingertid

Askeladden, Id.nr. 177752-7

Tilvekstnr. T 26465:1, 2

En antatt kvinnegrav er påvist ut fra funn av to ornamenterte bronsespenner (T 26465:1, 2) i pløyelaget. Funnene ble identifisert som to kraftige utslag ved søk med metaldetektor i et innenfor et større område med flere tydelige metallutslag. Spennene ble funnet ute av sin opprinnelige kontekst, og opprinnelig posisjon for et gravanlegg er ikke nærmere kjent.

Spennene er to nær identiske likearmede draktspenner i dyrestil med emaljeinnlegg (figur 19-22), funnet fra 10 til 20 m fra id.nr. 177752-6, og oppfattes som løsfunn fra en forstyrret gravkontekst, kronologisk og kontekstmessig adskilt fra gravanlegg 177752-6. Gitt at spennene er et sammenhørende par, til bruk på en og samme klesdrakt, oppfattes T 26465:1 og 2 som funn fra en forøvrig ukjent merovingertids kvinnegrav 177752-7. Typologisk bestemt til nordisk dyrestil, av vendelstil type E, med emaljeinnlegg, har spennene en klar parallell fra Vist i Östergötland, Sverige (Arwidsson 1942:72, Abb.40). Ut fra typologi og funnforhold, tolkes spennene som to deler av et omrottet gravfunn av en kvinnegrav fra første del av merovingertid.

Figur 22 og 23: Likearmet spenne med dyreornamentikk (T 26465:1), forside og revers. Foto: NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 24 og 25: Likearmet spenne med dyreornamentikk (T 26465:2), forside og revers. Foto: NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.3 Gravfelt fra yngre jernalder

Askeladden, Id.nr. 177752
Lokalitetsnavn: Mannsfjellet

Gravfeltets utstrekning er anslått ved søk med metallsøker. Gravfeltet omfatter to synlige gravanlegg, 175772-1 og 177752-2, i tillegg til de funnførende anleggene 177752-6 og 177752-7 og flere gravanlegg som i dag er overpløyd.

Med unntak av 177752-1 og 177752-2, to synlige jord/steinholdige gravanlegg på berg, består lokaliteten av overpløyde graver under dyrkamark. Anleggene, som alle opprinnelig kan være anlagt på berg, ligger i grunne jordmasser på et slak hellende oppdyrket platå med godt utsyn, 115 m over havet. Synlige spor av gravmarkeringer eller konstruksjoner gjenfinnes ikke i det oppdyrkede området. Søk med metalldetektor indikerer flere større og mindre gjenstander av jern og av andre metaller under markoverflata, i et område på omlag 30 x 40 meters utstrekning. Metalldetektorutslagene er tilsvarende som for de utgravde gjenstandene (T 26353, 26465, 26507) fra de funnførende gravkontekstene, 177752-6 og 177752-7, på feltet, jf. oversiktskart fig. 4.

4. Resultat

Ved undersøkelse av et metalldetektorfunn (T 26353:1, T 26507) på lokaliteten Mannsfjellet på gården Olstad, gnr.180/3, Skaun kommune i Sør-Trøndelag, ble følgende identifisert:

Våpengrav fra vikingtid (Askeladden id.nr. 177752-6, tilvekstnr. T 26353 og 26507): En delvis intakt gravkontekst, i form av en ubrent våpengrav fra siste del av 900-tallet e.Kr. Anlegget er totalgravd som del av undersøkelsen.

Kvinnegrav fra merovingertid (Askeladden id.nr. 177752-7, tilvekstnr. T 26465): Løsfunn fra en forstyrret gravkontekst, i form av en ikke nærmere kartlagt antatt kvinnegrav fra tidlig merovingertid.

De identifiserte gravkontekstene inngår begge i:

Gravfelt på lokaliteten Mannsfjellet (Askeladden id.nr. 177752): Et yngre jernalders gravfelt, med to synlige gravanlegg (id. nr. 177752-1 og 177752-2) i tillegg til et ukjent antall gravanlegg under flat mark. Flere større og mindre metalldetektorutslag av jern og andre metaller indikerer tilstedeværelsen av gjenstander under markoverflata innenfor et estimert område på 30-40 m.

Gravfeltet er overpløyd. Undersøkelsen av våpengrava fra vikingtid viser at denne ligger svært grunt. Berggrunnen på Mannsfjellet består av løst flussberg, dekket av et tynt, 5-15 cm tykt matjordslag. Det totalgravde gravanlegget, 177752-6, lå rett ned på berget. Det ser ikke ut til at det er pløyd mange ganger i området.³ Bare en eller to omganger med ploegen har bidratt til store forstyrrelser. Funnet av de to bronsespennene fra ei kvinnegrav fra merovingertid viser at flere graver er overpløyd og forstyrret. Sannsynligheten er stor for at dette gjelder for flere graver på stedet. Fortsatt pløying av området vil uten tvil føre til at allerede forstyrrede graver ødelegges ytterligere og at eventuelle uforstyrrede graver utsettes for fare for ødeleggelse. De forhold som undersøkelsen her har avdekket betyr at videre forsvarlig forvaltning av området må innebære restriksjoner på jordbearbeidning.

Blant gjenstandene i den undersøkte våpengrava fra vikingtid (id.nr. 177752-6), er et X-type sverd (T 26353:1) med bevarte rester av et tregrep og en slire av pels, tekstilfiber og skinn, en kniv og en kam (T 26353:3, 29), samt en antatt forstyrret K-type øks (T 26507). Under en intakt skjoldbule (T 26353:2) lå de bevarte restene av en skinnpose med to dirhemer av sølv (T 26353:5, 6), med slitespor, preget i Tashkent, Usbekistan i perioden 913-942 e.Kr.⁴ I skinnposen (T 26353:24) lå også sju agater⁵ med trolig opprinnelsessted i Midt-Østen, tre stykker av horn/tann og ulike vektlodd av jern og bly (T 26353:8-20). En årsak til det uvanlige funnet i skjoldbule, er rent bevaringsmessig: Den intakte skjoldbule av jern, tett ned mot berget, har fungert som en velegnet tidskapsel. En slags parallell til funnet i skjoldbule er fra en vikingtids båtgrav på Egge (T. 20362) som ble utgravd i 1982, der fem spillebrikker og to terninger ble funnet i en hvelvet skjoldbule (Sørheim 1984).

To ornamenterte likearmede spenner (T 26465:1-2) i dyrestil med emaljeinnlegg (Vendelstil E) fra begynnelsen av merovinger, kommer fra en antatt oppløyd kvinnegrav fra første del av merovingertid (id.nr. 177752-7). Spennene er så langt uten norske paralleller, men har klare likheter med et enkeltstående funn av ei spenne fra Vist, Östergötland i Sverige (Arwidsson 1942:72, Abb.40).

³ Undersøkelsesområdet skal sist gang blitt pløyd i 1979-80 (pers.medd. Arnt Olstad, okt. 2014).

⁴ Numismatisk klassifisert av Houshang Khazaei, Kulturhistorisk museum, UiO, e-mail til Jon Anders Risvaag, NTNU Vitenskapsmuseet, pr. 25.03.2015.

⁵ Bestemt av gemmolog Helge Karlgård.

4.1 Ad undersøkelsens problemstillinger:

A. *Kontekst.* Funnet av ei øks (T 26507) og et sverd (T 26353:1) oppfattes å tilhøre en forholdsvis intakt gravkontekst på stedet. Selv om funnene ligger grunt til, og plogskjæret har passert intakte gjenstander med millimeters klaring, er materialet forbløffende godt bevart.

B. *Konstruksjon.* Trass pløyeaktivitet, avdekket undersøkelsen sporene av en nedgravning omkring sverdet (T 26353:1) og tilhørende funn. Gravanlegget (id.nr. 177752-6) synes anlagt på bart berg, sannsynligvis etter at et tynt vegetasjonslag var fjernet. I likhet med gravkonteksten T 20383 fra Syrstad, gnr. 73, i Skaun (Gaustad 1982), er nedgravningen delvis skåret ned i fløssberget. Korroderte spor av bjørkeløv på undersiden av gjenstander som lå i kontakt med berggrunnen, tolkes som spor av vindbåret løvfall. Det ble ikke påvist stein eller andre gravmarkeringer i forbindelse med nedgravningen (id.nr. 177752-7).

C. *Helhet.* Funn av to draktspenner (T 26465: 1 og 2) i bronse, sammen med flere større og mindre metalledetektorutslag av jern og andre metaller indikerer at den undersøkte våpengrava fra vikingtid er omgitt av et overpløyd gravfelt, med en bruksperiode fra tidligste merovingertid til overgangen til middelalder, på lokaliteten Mannsfjellet.

5. Litteratur

Adresseavisen 1961: «900-årig sagn i Skaun bekrefte av moderne vitenskap på NTH». Avisartikkel pr. 26.08.1961, *Adresseavisen*. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21979)

Airola, L. A. 1986: «Nye funn. Ikke «bare» jern og rust». *SPOR*, nr. 2 1986. s.47

Arwidsson, G. 1942: *Vendelstile, Email und Glas im 7. – 8. Jahrhundert*. Almqvist & Wiksells Boktryckeri Aktiebolag, Uppsala.

Brastad Bernhardt, H. 2003: *Utgravning av bosetningsspor fra jernalder og bronsealder, T 22796*. Rapport pr. 14.01.2003, NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for arkeologi og kulturhistorie. (Topografisk arkiv, dokument nr. 25193)

Digre, O. A. 1942: Meddelelse pr. 20.12.1942, DKNVS, Museet, Antikvarisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21984)

Digre, O. A. 1955: «Undersøkelser ved Huseby kirkeruin, Skaun», *Årbok 1955 for Det Kgl. Norske Vidensk. Selsk. Museet*, s. 75-78.

Digre, O. A. 1962: *Undersøkelse av noen rekke av stein på gd. Bakken, Skaun*. Innberetning pr. 21.08.1962. DKNVS, Museet, Antikvarisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21768)

Engelhardt, C. 1865: *Nydam Mosefund. 1859-1863*. Kjøbenhavn.

Gaustad, F. 1964: *Etterundersøkelse av kvinnegrav fra vikingtid funnet på Eidsmo, T. 18525*. Innberetning pr. 30.09.1964, DKNVS, Museet, Antikvarisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21749)

Gaustad, F. 1971: *Kartlegging av gravfelt på Jyssand, gnr. 144, br.nr.1, Skaun kommune, Tidligere Børse s. og p., Sør-Trøndelag*. Innberetning pr. 25.08.1971. DKNVS, Museet, Antikvarisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21901)

Gaustad, F. 1982: *Ettergravning og kontroll vedr. funn av spydspiss T. 20383*. Innberetning pr. 10.06.1982, DKNVS, Museet, Arkeologisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 37951)

Gjessing, G. 1934: *Studier i norsk merovingertid: kronologi og oldsaksformer*. Skrifter utgitt av Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo. II. Hist. - Filos. Klasse 1934: 2.

Johansen, A. B & B. Berglund 1994 *Arkeologiske undersøkelser ved bygging av gang- og sykkelvei langs Rv.65, Viggja*. Brev pr. 09.07.1994. UNIT, Vitenskapsmuseet, Fakultet for arkeologi og kulturhistorie. (Topografisk arkiv, dokument nr. 26925)

Larsen, B. I. 1927: *Eftergravning på Naustan (Naustmælen), gno.7. br.no. 3, Børse. 14de februar 1927*. DKNVS, Museet, Oldsakssamlingen, J.nr.41/1927. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21913)

Marstrander, S. 1949: *Innberetning om befarung i Skaun, Børse pgd*. Innberetning pr. 31.05.1949, DKNVS, Museet, Antikvarisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21857)

Nidaros 1960: «Middelalderveier i Skaun skal granskes. Konservator Møllenus på synfaring». Avisartikkel pr. 04.06.1960, Nidaros. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21978)

Nydal, R. 1961: *Treprøve fra trebrogning funnet i myr i Eisli, Skaun, Sør-Trøndelag*. Dateringsrapport pr. 05.06.1961. NTH, Laboratoriet for Radiologisk Datering. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21800)

Petersen, J. 1919: *De Norske Vikingesverd. En Typologisk-Kronologisk Studie Over Vikingetidens Vaaben*. Videnskapsselskapets Skrifter. II. Hist.-Filos. Klasse 1919. No. I

Rygh, O. 1885: *Norske Oldsager*.

Sognnes, K. 1978a: *Preparering av Vikingtidsfunn*. Brev til E. Eidsmo pr. 16.11.1978, DKNVS, Museet, Antikvarisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21752)

Sognnes, K. 1978b: *Funn av vikingtids kvinnesmykker*. Notat pr.24.11.1978, DKNVS, Museet, Antikvarisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21753)

Stalsberg, A. 1983: *Befaring av funnsted for øks fra vikingtiden. T. 20601*. Innberetning pr. 27.05.1983, DKNVS, Museet, Arkeologisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 21883)

Stenvik, L. F. 1988: *Funn av vikingetids sverd T. 21229*. Innberetning pr. 18.07.1988, Universitetet i Trondheim, Vitenskapsmuseet, Arkeologisk avdeling.

Sørheim, H. 1984: *Utgraving av haug 11, mai 1982. T. 20362*. Innberetning pr. januar 1984, DKNVS, Museet, Arkeologisk avdeling. (Topografisk arkiv, dokument nr. 5431)

Vennatrø, R. 2001: *Arkeologisk påvisningsundersøkelse i forbindelse med reguleringsplan for E39 gjennom Buvik, Skaun kommune*. Rapport pr. 16.05.2001, Sør-Trøndelag fylkeskommune. (Topografisk arkiv, dokument nr. 27028)

Vennatrø, R. 2015a: «En langveisfarende fra Skaun?». *SPOR*, nr.1 2015, s.10-14.

Vennatrø, R. 2015b: «En langveisfarende fra Skaun?». *Skaun historielag, Årbok 2015*, s. 112-121.

Øien, R. I. 2004: *Saltnessand Gnr/Bnr: 8/15, Skaun kommune, Sør-Trøndelag. Rapport fra arkeologisk flateavdekking høst 2003, T 23014*. Arkeologisk rapport, NTNU Vitenskapsmuseet, seksjon for arkeologi og kulturhistorie. (Topografisk arkiv, dokument nr. 25198)

Øien, R. I. 2015: «En arkeologisk rapport frå Skei, Fossan, Jyssen, Eli, Ofstad i Børse». *Skaun historielag, Årbok 2015*, s. 7-12.

6. Vedlegg

Vedlegg 1: Funnliste

Vedlegg 2: Fotoliste

Vedlegg 3: Liste over tegninger

Vedlegg 4: Fotogrammetri

Vedlegg 1: Funnliste

Våpenggrav, id.nr. 177752-6, T 26353, 26507

- T 26353: 1, Sverd, jern, av Petersens type X fra sen vikingtid, med tregrep, slire av tre, kledd med tekstil og skinn med pelsforing mot klingen. Utydelig inskripsjon på klingen.. [51x 51y, D og C, feltfunn nr. F1]
- T 26353: 2 Skjoldbule (intakt), jern, profil av sen type, bevarte rester av et tregrep og en skinnpose med innhold inne i bulen. Korroderte avtrykk av bjørkeløv der omkrets av bulen har hvilt mot berggrunn.
[51x 51y, D, feltfunn nr. F2]
- T 26353: 3 Knivblad, jern, i slire av lær og rest og av treskaftet delvis bevart.
[51x 51y, D, feltfunn nr. F3]
- T 26353: 4 Fragmentert gjenstand, jern. Mulig todelt konstruksjon.
[51x 51y, C, plogfure 2, feltfunn nr. F4]
- T 26353: 5 Mynt, hel, sølv, dirhem. Preget ca. år 930 e.Kr. i al Shash, Tashkend, Uzbekistan, av den 4. samanidiske emir Nasr II Ibn Ahmad (913 – 942 e.Kr.).
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K9],
- T 26353: 6 Mynt, halv, sølv, dirhem. Preget ca. år 930 e.Kr. i Tashkend eller Samargand, Uzbekistan, av den 4. samanidiske emir Nasr II Ibn Ahmad (913 – 942 e. Kr.).
Opptaksdato: Desember 2014, initialer: LAA. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K4]
- T 26353: 7 Sølvråd (fragment).
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K1]
- T 26353: 8 Stein, polert, agat/karneol.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K2]
- T 26353: 9 Stein, polert, agat.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K8]
- T 26353: 10 Stein (polert) av agat/karneol.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K10]
- T 26353: 11 Stykke av bein/horn/tann.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K13]
- T 26353: 12 Stein, polert, agat/karneol.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K15]
- T 26353: 13 Stein, polert, agat/karneol.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K16]
- T 26353: 14 Stykke av bein/horn/tann.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K22]
- T 26353: 15 Stein, polert, agat.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K25]
- T 26353: 16 Stykke av bein/horn/tann.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K27]
- T 26353: 17 Stein, polert, agat. Sammenfiltret med organisk materiale.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K18, K19]

- T 26353: 18 Stykke av bein/horn/tann. Sammenfiltret med organisk materiale.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K20]
- T 26353: 19 Vektlodd, jern.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K26]
- T 26353: 20 Gjenstand, bly, ufullstendig.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K24]
- T 26353: 21 Gjenstand, bein, ufullstendig.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K14, K23]
- T 26353: 22 Fragment, bly, mulig del av T 26353:21.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K21]
- T 26353: 23 Gjenstand, bein, med fastkorroderte deler.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K7]
- T 26353: 24 Lærpose, fragmentarisk, rester av lær og pels.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K17]
- T 26353: 25 Organisk materiale, fragment. Funnet nær K14.
. [funn i skjoldbule, lab. funn nr. K12]
- T 26353: 26 Nagle, jern, bevart treverk på stammen.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K5]
- T 26353: 27 Fragment, treverk, mulig rest av skjoldbrett.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K6]
- T 26353: 28 Fragment, jern. Funnet nær K2.
[funn i skjoldbule, lab. funn nr. K3]
- T 26353: 29 Kam, bein, jern, surret inn i tekstil.
[51x 51y, feltfunn nr. F4]
- T 26353: 30 Sølvgjenstand (to fragmenter), ornamentert.
. [52x 50y, plogfure 1, dyrkningslag]
- T 26353: 31 Gjenstand, jern, flat, fragmentert.
[50x 51y, B, plogfure 3, feltfunn nr. F7]
- T 26353: 32 Nagle, jern, fragment.
. [50x 51y, A, feltfunn nr. F2]
- T 26353: 33 Nagle, jern, bevart treverk på stammen.
. [51x 51y, B, plogfure 3, feltfunn nr. F5]
- T 26353: 34 Metallfragment, sølv, med rest av brent bein.
[50x 50y, C, plogfure *null*, feltfunn nr. F8]
- T 26353: 35 Nagle (fragment) av jern, funnet inntil T 26353:2.
[51x, 51y, D, feltfunn nr. F9]
- T 26507: 1 Øks, jern, av Petersens type K.
. [50x 52y, C, feltfunn nr. F36]

Forstyrret grav med smykkefunn, id.nr. 177752-7, T 26465

- T 26465: 1 Spenne av bronse, likearmet, dyreornamentikk med emaljefinnlegg *Vendelstil E*. Hittil kjent parallell: Spenne frå Vist, Östergötland, G. Arwidsson 1942:72, Abb.40.
[GPS-innmålt detektorfunn]
- T 26465: 2 Spenne av bronse, likearmet, dyreornamentikk med emaljefinnlegg *Vendelstil E*. Nær identisk med T 26465: 1, men med gjennomgående fraktur.
[GPS-innmålt detektorfunn]

Forkortelser, midlertidige funnbenevnelser

F_n= funn fra felt, løpende nummerering.

K_n= funn fra utgravning av preparat på laboratoriet, løpende nummerering.

Forkortelser, navn

CB= Cecilie Bergan

IY= Ingrid Ystgaard

LAA= Leena A. Airola

RoS= Roy Søreng

RS= Raymond Sauvage

RV= Ragnar Vennatrø

Merknader

Funnlista er ordnet etter gjenstandstype [*våpen / verdigjenstander / bruksgjenstander / annet*].

Funn (*K_n*) utgravd fra preparat på laboratoriet i desember 2014-januar 2015, er gitt en samlet innordning i funnlista med undernummer T 26353: 5-28.

Der gjenstandstype ikke tilsier annet, er laboratoriefunn katalogisert etter rekkefølgen preparatet ble utgravd.

Steinartsbestemmelse av edelsteiner gjenspeiles ikke i rekkefølgen på funnlista.

Jordfaste funn fra felt er direkte punktmerket på kart. Løsfunn fra pløyelag og plogfurer er benevnt med koordinater og kvadrantangivelse i henhold til funnfordelingskartet.

Litteratur

Arwidsson, Greta 1942. *Vendelstile Email und Glas im 7.-8. Jahrhundert*, Almqvist & Wiksells Boktryckeri Aktiebolag, Uppsala.

Vedlegg 2: Fotoliste

Da57914, bilder fra felt, id.nr.177752, T 26353, 26465, 26507

Filnavn:	Beskrivelse. Personer avbildet:	Fotograf:	Dato:	Mot:
Da57914_001	Arbeidsbilde, oppsett av målesystem. Cecilie og Ingrid.	RV	29.09.2014	V
Da57914_002	Oversiktsbilde, før graving.	RV	29.09.2014	NV
Da57914_003	Oversiktsbilde før graving.	RV	29.09.2014	NV
Da57914_004	Oversiktsbilde før graving.	RV	29.09.2014	SV
Da57914_005	Oversiktsbilde før graving.	RV	29.09.2014	S
Da57914_006	Oversiktsbilde før graving.	RV	29.09.2014	SØ
Da57914_007	Arbeidsbilde, metall søking. Magnus Meistad.	RV	30.09.2014	NV
Da57914_008	Arbeidsbilde, metall søking. Magnus, Cecilie, Roy.	RV	30.09.2014	S
Da57914_009	Arbeidsbilde, feltmarkeringer satt ut. Roy, Magnus.	RV	30.09.2014	N
Da57914_010	Oversiktsbilde, felt avdekket, detektorfunn i topplag fjernet.	RV	30.09.2014	NNV
Da57914_011	Oversiktsbilde, felt avdekket, detektorfunn i topplag fjernet.	RV	30.09.2014	S
Da57914_012	Oversiktsbilde, felt avdekket, detektorfunn i topplag fjernet.	RV	30.09.2014	V
Da57914_013	Arbeidsbilde, tildekking og sikring, 1 av 3.	RV	30.09.2014	V
Da57914_014	Arbeidsbilde, tildekking og sikring, 2 av 3.	RV	30.09.2014	V
Da57914_015	Arbeidsbilde, tildekking og sikring, 3 av 3.	RV	30.09.2014	VSV
Da57914_016	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket, delvis skygge.	RV	01.10.2014	N
Da57914_017	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket, delvis skygge.	RV	01.10.2014	N
Da57914_018	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket, lavt sollys.	RV	01.10.2014	N
Da57914_019	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket og markert, lavt sollys.	RV	01.10.2014	N
Da57914_020	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket og markert, lavt sollys	RV	01.10.2014	NØ
Da57914_021	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket og markert, lavt sollys.	RV	01.10.2014	NV
Da57914_022	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket og markert, lavt sollys	RV	01.10.2014	V
Da57914_023	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket og markert, med målestokk.	RV	01.10.2014	V
Da57914_024	Oversiktsbilde, plogfurer framrensket og markert, med målestokk.	RV	01.10.2014	V
Da57914_025	Detaljbilde, plogfurer framrensket og markert, med målestokk.	RV	01.10.2014	Ø
Da57914_026	Arbeidsbilde, tømning av plogfure 2 og plogfure 1. Ingrid, Cecilie, Roy stående i bakgrunnen.	RV	01.10.2014	S
Da57914_027	Arbeidsbilde, tømning av plogfure 1 og 2. Cecilie, besøkende, Magnus, Ingrid, Roy.	RV	01.10.2014	N
Da57914_028	Arbeidsbilde, tømning av plogfure 1 og 2. Cecilie, to besøkende, Magnus, Ingrid.	RV	01.10.2014	
Da57914_029	Arbeidsbilde, tømning av plogfure 1 og 2. To besøkende, Magnus, Ingrid, Cecilie, Roy.	RV	01.10.2014	NØ
Da57914_030	Arbeidsbilde, gjenstand T 26353:4 renses fram i fure 2. Ingrid.	RV	01.10.2014	Ø
Da57914_031	Planbilde, gjenstand T 26353:4 <i>in situ</i> i fure 2, med målestokk.	RV	01.10.2014	Ø
Da57914_032	Planbilde, gjenstand T 26353:4 <i>in situ</i> i fure 2, med målestokk. Fure 1 i forgrunnen.	RV	01.10.2014	Ø

Da57914_033	Planbilde, fure 1 og 2 tømt, gjenstand T 26353:4 <i>in situ</i> , med målestokk.	RV	01.10.2014	Ø
Da57914_034	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med målestokk, sollys.	RV	02.10.2014	N
Da57914_035	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med målestokk, sollys.	RV	02.10.2014	N
Da57914_036	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med målestokk, skygge.	RV	02.10.2014	N
Da57914_037	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med målestokk, skygge.	RV	02.10.2014	N
Da57914_038	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med målestokk, skygge.	RV	02.10.2014	NØ
Da57914_039	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med målestokk, skygge.	RV	02.10.2014	V
Da57914_040	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med målestokk, skygge.	RV	02.10.2014	V
Da57914_041	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, med nordpil, skygge.	RV	02.10.2014	V
Da57914_042	Oversiktsbilde av feltet, plogfurer tømt, skygge.	RV	02.10.2014	V
Da57914_043	Planbilde, fure 1,2,3, sverd T 26353:1 tildekket.	RV	02.10.2014	V
Da57914_044	Planbilde, fure 1,2,3, sverd T 26353:1 tildekket.	RV	02.10.2014	V
Da57914_045	Arbeidsbilde, sverd T 26353:1 avdekkes. Cecilie, Ingrid, Roy.	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_046	Arbeidsbilde, sverd T 26353:1 avdekkes. Cecilie, Ingrid, Roy.	RV	02.10.2014	N
Da57914_047	Planbilde, sverd T 26353:1 avdekket.	IY	02.10.2014	N
Da57914_048	Arbeidsbilde, framrensning av sverd T 26353:1. Cecilie, Roy, Ingrid.	RV	02.10.2014	S
Da57914_049	Arbeidsbilde, framrensning av sverd T 26353:1. Ingrid, Roy.	RV	02.10.2014	N
Da57914_050	Arbeidsbilde, framrensning av sverd T 26353:1. Cecilie, Roy, Ingrid.	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_051	Arbeidsbilde, "hånden som graver", T 26353:1 i bakgrunnen. Roy.	RV	02.10.2014	SV
Da57914_052	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> .	RV	02.10.2014	V
Da57914_052	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> .	RV	02.10.2014	V
Da57914_054	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> .	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_055	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> .	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_056	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> .	RV	02.10.2014	N
Da57914_057	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> , med målestokk.	RV	02.10.2014	V
Da57914_058	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> , med målestokk	RV	02.10.2014	V
Da57914_059	Planbilde, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> , med målestokk.	RV	02.10.2014	N
Da57914_060	Arbeidsbilde. Intervju over et sverd. Journalist fra Avisa Sør-Trøndelag, Ingrid.	RV	02.10.2014	S
Da57914_061	Arbeidsbilde. Roy (på kne) finner spenne i dyrestil, T 26465:1.	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_062	Arbeidsbilde. Intervju over et sverd. Ingrid og journalist fra Avisa Sør-Trøndelag.	RV	02.10.2014	NØ
Da57914_063	Arbeidsbilde. Roy finner spenne i dyrestil, T 26465:2.	RV	02.10.2014	V
Da57914_064	Arbeidsbilde, metalløking rundt sverd T 26353:1 i fure 3. Cecilie, Roy, Alf Skille (NRK Radio), Ingrid.	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_065	Arbeidsbilde, penselarkeologi, sverd T 26353:1 <i>in situ</i> . Ingrid	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_066	Arbeidsbilde. Metalløk og kontemplasjon over sverd T 26353:1. Roy, Ingrid.	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_067	Arbeidsbilde. Graveskje og skjoldbule T 26353:2. Ingrid.	RV	02.10.2014	Ø
Da57914_068	Arbeidsbilde. Graveskje, øsekar, sverd og skjoldbule, T 26353:1, 2. Ingrid.	RV	02.10.2014	SØ
Da57914_069	Arbeidsbilde. Graveskje, skjoldbule og sverd, T 26353:1, 2. Ingrid.	RV	02.10.2014	SØ

Da57914_070	Planbilde, sverd, skjoldbule og kniv, T 26353:1, 2, 3, med målestokk.	RV	02.10.2014	V
Da57914_071	Planbilde, sverd, skjoldbule og kniv, T 26353:1, 2, 3, med målestokk.	RV	02.10.2014	V
Da57914_072	Planbilde, sverd, skjoldbule og pilspiss, T 26353:1, 2, 3, med målestokk.	RV	02.10.2014	V
Da57914_073	Detalj, sverd, skjoldbule og kniv, T 26353:1, 2, 3, med målestokk.	RV	02.10.2014	NV
Da57914_074	Detalj, sverd, skjoldbule og kniv, T 26353:1, 2, 3, med målestokk.	RV	02.10.2014	NV
Da57914_075	Detalj, sverd, skjoldbule og kniv, T 26353:1, 2, 3.	RV	02.10.2014	V
Da57914_076	Detaljebilde, skjoldbule og kniv, T 26353:2 og 3.	RV	02.10.2014	V
Da57914_077	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	V
Da57914_078	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_079	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	V
Da57914_080	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	V
Da57914_081	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_082	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_083	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_084	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_085	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_086	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_087	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_088	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_089	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_090	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_091	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_092	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_093	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_094	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_095	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_096	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_097	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_098	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_099	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_100	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_101	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_102	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_103	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_104	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_105	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_106	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_107	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_108	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_109	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_110	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_111	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_112	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_113	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_114	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-

Da57914_115	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_116	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_117	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_118	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_119	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_120	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_121	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_122	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_123	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_124	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_125	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_126	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_127	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_128	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_129	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_130	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_131	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_132	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_133	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_134	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_135	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_136	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_137	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_138	Fotogrammetribilde.	RS	02.10.2014	-
Da57914_139	Arbeidsbilde, plantegning. Ragnar	RS	02.10.2014	S
Da57914_140	Planbilde, fragmentert gjenstand T 26353:4 <i>in situ</i> , før opptak.	CB	02.10.2014	VSV
Da57914_141	Planbilde, fragmentert gjenstand T 26353:4, øvre del tatt opp.	CB	02.10.2014	S
Da57914_142	Oversiktsbilde, fure 1, 2 3, fragmentert gjenstand T 26353:4, øvre del tatt opp.	CB	02.10.2014	S
Da57914_143	Perspektiv, fragmentert gjenstand T 26353:4, nedre del <i>in situ</i> .	CB	02.10.2014	V
Da57914_144	Planbilde, fragmentert gjenstand T 26353:4, nedre del <i>in situ</i> , skygge.	CB	03.10.2014	V
Da57914_145	Planbilde, fragmentert gjenstand T 26353:4, nedre del <i>in situ</i> , sidelys.	CB	03.10.2014	V
Da57914_146	Perspektiv, fragmentert gjenstand T 26353:4, nedre del <i>in situ</i> , sidelys.	CB	03.10.2014	V
Da57914_147	Perspektiv, fragmentert gjenstand T 26353:4, nedre del <i>in situ</i> , sidelys.	CB	03.10.2014	VSV
Da57914_148	Planfoto, T 26353:4, pakket i eske, som beskrevet på jf. prinsippskisse.	RV	03.10.2014	-
Da57914_149	Arbeidsbilde, T 26353:1, framgraving av sverd før gips. Cecilie, Ingrid, Roy.	RV	03.10.2014	SSØ
Da57914_150	Arbeidsbilde, T 26353:1, framgraving av sverd før gips. Cecilie, Ingrid, Roy.	RV	03.10.2014	N
Da57914_151	Arbeidsbilde, T 26353:1, framgraving av sverd før gips. Cecilie, Ingrid, Roy	RV	03.10.2014	N
Da57914_152	Arbeidsbilde, T 26353:1, framgraving av sverd før gips. Cecilie.	RV	03.10.2014	N
Da57914_153	Arbeidsbilde, T 26353:1, framgraving av sverd før gips. Ingrid.	RV	03.10.2014	N
Da57914_154	Planfoto, sverd og skjoldbule, T 26353:1, 2 <i>in situ</i> , før gips.	RV	03.10.2014	V
Da57914_155	Arbeidsbilde, lunsj i felt mens gipsen tørker. Roy, Ingrid, Cecilie.	RV	03.10.2014	SV

Da57914_156	Arbeidsbilde, framrensing av gipsede gjenstander T 26353:1 og 2. Roy.	RV	03.10.2014	SV
Da57914_157	Planbilde, sverd og skjoldbule T 26353:1 og 2, i gips.	RV	03.10.2014	V
Da57914_158	Perspektiv, sverd og skjoldbule T 26353:1 og 2, i gips.	RV	03.10.2014	Ø
Da57914_159	Perspektiv, sverd og skjoldbule T 26353:1 og 2, i gips.	RV	03.10.2014	N
Da57914_160	Perspektiv, sverd og skjoldbule T 26353:1 og 2, i gips.	RV	03.10.2014	NNV
Da57914_161	Perspektiv, sverd og skjoldbule T 26353:1 og 2, i gips.	RV	03.10.2014	NNV
Da57914_162	Arbeidsbilde, opptak av gipset skjoldbule T 26353: 2. Ragnar, Roy, Ingrid.	CB	03.10.2014	SSØ
Da57914_163	Arbeidsbilde, opptak av gipset skjoldbule T 26353: 2. Ragnar, Roy, Ingrid.	CB	03.10.2014	SSØ
Da57914_164	Arbeidsbilde, opptak av gipset skjoldbule T 26353: 2. Ingrid, Roy.	CB	03.10.2014	NNV
Da57914_165	Arbeidsbilde, opptak av gipset skjoldbule T 26353: 2. Ragnar, Ingrid.	CB	03.10.2014	SSØ
Da57914_166	Arbeidsbilde, opptak av gipset skjoldbule T 26353: 2. Ragnar, Roy, Ingrid.	CB	03.10.2014	SSØ
Da57914_167	Arbeidsbilde, opptak av gipset skjoldbule T 26353: 2. Ragnar, Roy, Ingrid.	CB	03.10.2014	SSØ
Da57914_168	Arbeidsbilde, med gipset sverd T 26353: 1 trygt i eske. Roy, Ingrid, Cecilie.	RV	03.10.2014	V
Da57914_169	Planbilde, T 26353: 1, gipset sverd, ved opptak. Underliggende område blottlagt.	RV	03.10.2014	V
Da57914_170	Planbilde, T 26353: 1, gipset sverd, ved opptak. Underliggende område blottlagt.	RV	03.10.2014	V
Da57914_171	Planbilde, T 26353: 1, gipset sverd, ved opptak. Underliggende område blottlagt.	RV	03.10.2014	NØ
Da57914_172	Arbeidsbilde, gipset sverd T 26353: 1, etter opptak.	RV	03.10.2014	Ø
Da57914_173	Arbeidsbilde, gipset sverd T 26353: 1, etter opptak.	RV	03.10.2014	VSV
Da57914_174	T 26353:2, gipset skjoldbule T 26353:2, etter opptak.	RV	03.10.2014	-
Da57914_175	Funn av maskinskrue med senkehode, 51x, 52y.	RoS	03.10.2014	Ø
Da57914_176	Oversiktsbilde, utgravd felt etter opptak av gipsede funn.	RV	03.10.2014	SV
Da57914_177	Oversikt-bilde, felt etter funnopptak, område i Ø framrenset.	RV	03.10.2014	V

Da57914, bilder fra konservering, T 26353:1

Filnavn	Beskrivelse	Fotograf	Dato
Da57914_178	Sverd T 26353:1, revers, før grovrens, kavel og hjalt.	RV	14.10.2014
Da57914_179	Sverd T 26353:1 revers, før grovrens, hjalt og slire ved klinge.	RV	14.10.2014
Da57914_180	Sverd T 26353:1 revers, før grovrens, kavel og hjalt.	RV	14.10.2014
Da57914_181	Sverd T 26353:1 revers, før grovrens, kavel og hjalt.	RV	14.10.2014
Da57914_182	Sverd T 26353:1 revers, før grovrens, kavel og hjalt.	RV	14.10.2014
Da57914_183	Sverd T 26353:1 revers, før grovrens, kavel, hjalt og klinge.	RV	14.10.2014
Da57914_184	Sverd T 26353:1 revers, før grovrens, kavel, hjalt og klinge.	RV	14.10.2014
Da57914_185	Sverd T 26353:1 revers, detalj, hjalt og klinge.	RV	14.10.2014
Da57914_186	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, kavel, hjalt og klinge.	RV	14.10.2014
Da57914_187	Sverd T 26353:1 revers, detalj, hjalt og klinge.	RV	20.10.2014
Da57914_188	Sverd T 26353:1 revers, detalj, hjalt og klinge.	RV	20.10.2014
Da57914_189	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, 1 av 4 i serie.	RV	20.10.2014
Da57914_190	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, 2 av 4 i serie.	RV	20.10.2014
Da57914_191	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, 3 av 4 i serie.	RV	20.10.2014
Da57914_192	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, 4 av 4 i serie.	RV	20.10.2014

Da57914_193	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, kavel og hjalt.	RV	20.10.2014
Da57914_194	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, kavel og hjalt.	RV	20.10.2014
Da57914_195	Sverd T 26353:1 revers, ved rens, kavel og hjalt.	RV	20.10.2014
Da57914_196	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, sverdknapp, kavel og hjalt.	RV	24.11.2014
Da57914_197	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, sverdknapp, kavel og hjalt. Med målestokk.	RV	24.11.2014
Da57914_198	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, sverdknapp, kavel og hjalt. Med målestokk.	RV	24.11.2014
Da57914_199	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, sverdknapp, kavel og hjalt.	RV	24.11.2014
Da57914_200	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, sverdknapp og kavel.	RV	24.11.2014
Da57914_201	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 2 av 5 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_202	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 3 av 5 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_203	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 4 av 5 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_204	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 5 av 5 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_205	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 1 av 5 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_206	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 1 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_207	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 2 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_208	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 3 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_209	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 4 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_210	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 5 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_211	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 6 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_212	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 7 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_213	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 8 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_214	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 9 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_215	Sverd T 26353:1 oppside, før rens, 10 av 10 i serie.	RV	24.11.2014
Da57914_216	Sverd T 26353:1 oppside, ved rens, detalj av slire ved klinge, tekstil.	RV	24.11.2014
Da57914_217	Sverd T 26353:1 oppside, ved rens, detalj av slire ved klinge, tekstil. Med målestokk.	RV	24.11.2014
Da57914_218	Sverd T 26353:1 oppside, ved rens, detalj av slire ved klinge, tekstil.	RV	24.11.2014
Da57914_219	Sverd T 26353:1 oppside, ved rens, detalj av slire ved klinge, tekstil. Med målestokk.	RV	24.11.2014
Da57914_220	Sverd T 26353:1 oppside, ved rens, detalj av slire ved klinge, tekstil.	RV	24.11.2014
Da57914_221	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens. 1 av 6 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_222	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens. 2 av 6 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_223	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens. 3 av 6 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_224	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens. 4 av 6 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_225	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens. 5 av 6 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_226	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens. 6 av 6 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_227	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av sverdknapp, kavel og hjalt.	RV	26.11.2014
Da57914_228	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av hjalt og slire, tekstil.	RV	26.11.2014
Da57914_229	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av slire ved hjalt, tekstil.	RV	26.11.2014
Da57914_230	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 1 av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_231	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 2 av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_232	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 2 (2) av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_233	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 3 av 7 i serie.	RV	26.11.2014

Da57914_234	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 4 av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_235	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 5 av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_236	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 6 av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_237	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 6 (2) av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_238	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, sideprofil, 7 av 7 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_239	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av sverdknapp.	RV	26.11.2014
Da57914_240	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av kavel ved sverdknapp.	RV	26.11.2014
Da57914_241	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av kavel ved hjalt.	RV	26.11.2014
Da57914_242	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av hjalt og slire, tekstil.	RV	26.11.2014
Da57914_243	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av slire med innfesting.	RV	26.11.2014
Da57914_244	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av sverdknapp.	RV	26.11.2014
Da57914_245	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av kavel ved hjalt.	RV	26.11.2014
Da57914_246	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, detalj av slire med tekstilrester. Med målestokk.	RV	26.11.2014
Da57914_247	Sverd T 26353:1 oppside, etter rens, slire med tekstilrester.	RV	26.11.2014
Da57914_248	Sverd T 26353:1 revers, før rens, 1 av 5 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_249	Sverd T 26353:1 revers, før rens, 2 av 5 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_250	Sverd T 26353:1 revers, før rens, 3 av 5 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_251	Sverd T 26353:1 revers, før rens, 4 av 5 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_252	Sverd T 26353:1 revers, før rens, 5 av 5 i serie.	RV	26.11.2014
Da57914_253	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, 1 av 5 i serie.	RV	27.11.2014
Da57914_254	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, 2 av 5 i serie.	RV	27.11.2014
Da57914_255	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, 3 av 5 i serie.	RV	27.11.2014
Da57914_256	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, 4 av 5 i serie.	RV	27.11.2014
Da57914_257	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, 5 av 5 i serie.	RV	27.11.2014
Da57914_258	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, detalj av knapp og kavel.	RV	27.11.2014
Da57914_259	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, detalj av knapp og kavel.	RV	27.11.2014
Da57914_260	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, detalj av knapp og kavel. Med målestokk.	RV	27.11.2014
Da57914_261	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, detalj av hjalt og klinge	RV	27.11.2014
Da57914_262	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, detalj av hjalt og klinge. Med målestokk.	RV	27.11.2014
Da57914_263	Sverd T 26353:1 revers, etter rens, detalj av klinge.	RV	27.11.2014
Da57914_264	Sverd T 26353:1 revers, arbeidsbilde, etter rens. Ragnar markerer korrodert pels.	IY	27.11.2014

Forkortelser, navn

CB= Cecilie Bergan

IY= Ingrid Ystgaard

LAA= Leena A. Airola

RoS= Roy Søreng

RS= Raymond Sauvage

RV= Ragnar Vennatrø

Vedlegg 3: Liste over tegninger

<i>Tegning 1.</i> Plantegning, 1:20, detektorpåvisninger,	30.09.2014	kartskap nr. 10508
<i>Tegning 2.</i> Plantegning, 1:10, utgravd område (del 1),	01.10.2014	kartskap nr. 10509
<i>Tegning 2.</i> Plantegning, 1:10, utgravd område (del 2),	01.10.2014	kartskap nr. 10510
<i>Tegning 3.</i> Profiltegning, 1:10, søndre profilvegg,	02.10.2014	kartskap nr. 10511
<i>Tegning 4.</i> Felttegning, plan, 1:10, utgravd område (del 1),	01.10.2014	kartskap nr. 10512
<i>Tegning 4.</i> Felttegning, plan, 1:10, utgravd område (del 2),	01.10.2014	kartskap nr. 10513
<i>Tegning 5.</i> Felttegning, profil, 1:10, søndre profilvegg,	02.10.2014	kartskap nr. 10514

NTNU Vitenskapsmuseet er en enhet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU.

NTNU Vitenskapsmuseet skal utvikle og formidle kunnskap om natur, kultur og vitenskap. Museet skal sikre og forvalte de vitenskapelige samlingene og aktivisere dem gjennom forskning, formidling og undervisning.

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie har forvaltningsansvar for automatisk fredete kulturminner og skipsfunn i Nordmøre, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, nordlige Romsdal og Nordland til og med Rana. Seksjonen foretar arkeologiske undersøkelser på kulturminner over og under vann, i henhold til kulturminneloven.

ISBN 978-82-8322-086-5

ISSN 2387-3965

© NTNU Vitenskapsmuseet

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet